

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนา
และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

**Formulation of Ecotourism Development Guidelines for Khaothapetch Wildlife
Conservation Development and Extension Center, Surat Thani Province**

โดย

นายวิโรจน์ ทองอินทร์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ. 2546

ISBN 974-358-920-1

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ลาภวิชา

เรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนา
และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Formulation of Ecotourism Development Guidelines for Khaothapetch Wildlife
Conservation Development and Extension Center, Surat Thani Province

นามผู้วิจัย นายวิโรจน์ ทองอินทร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์โกมล แพรกทอง, D.Agr.)

กรรมการ

(อาจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์ปนัดดา ชำนาญสุข, วท.ม.)

หัวหน้าลาภวิชา

(รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุประณีต, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(ศาสตราจารย์ทัศนีย์ อัดตะนันท์, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาของอาจารย์ ดร. โกมล แพรกทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. นภวรรณ ฐานะกาญจน์ กรรมการสาขาวิชาเอก อาจารย์ ปนัดดา ชำนาญสุข กรรมการสาขาวิชารอง และอาจารย์สมมาตร ชื่นอ้อม ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่สนับสนุนให้โอกาสมาศึกษา ขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยห่วงใย โดยเฉพาะ คุณสุรวุฒิ ใจกิจสุวรรณ ที่คอยให้กำลังใจ ขอบคุณ คุณศุภฤกษ์ ยิ้มประเสริฐ และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ที่ช่วยเหลือในการจัดเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ คุณเรืองฤทธิ์ จู๋ยวรามิตร และคุณประสาน ทองอินทร์ ในการจัดพิมพ์เอกสาร

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ขอบคุณพี่และน้อง ๆ ที่คอยให้กำลังใจ ขอบคุณภรรยาและลูกสาวทั้งสองที่เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งของครอบครัวในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และคอยให้กำลังใจตลอดมา จนสำเร็จการศึกษาในวันนี้ ขอมอบความดีและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้กับผู้มีพระคุณที่กล่าวมา และที่ไม่ได้กล่าวนามอีกหลายท่านไว้ ณ ที่นี้

วิโรจน์ ทองอินทร์

พฤษภาคม 2546

วิโรจน์ ทองอินทร์ 2546: การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับ
สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหาร
ทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา:
อาจารย์โกมล แพรกทอง, Ph.D. 177 หน้า
ISBN 974-358-920-1

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสิ่งแวดล้อม
ทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัด
สุราษฎร์ธานี และศึกษาภูมิหลัง ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
และราษฎรในท้องถิ่นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการดำเนินงานเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร โดยผู้วิจัยแยก
การศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งทำการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในด้านต่าง ๆ ตามแบบประเมินและวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรนันทนาการ ประเมินศักยภาพโดยอาศัย
สมการถ่วงน้ำหนัก ส่วนที่สองทำการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ส่วนที่สามทำการศึกษาในส่วน
ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่น ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวนตัวอย่าง 200 คน จากนั้นนำ
ข้อมูลมาวิเคราะห์โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีศักยภาพ
ปานกลาง ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าศักยภาพ 3.64) นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง มีความคิดเห็นในด้านศักยภาพของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพในระดับดี
และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาก ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง มีความคิดเห็นด้านศักยภาพของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพในระดับพอใช้
และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลาง เมื่อนำผลการศึกษาจากนักท่องเที่ยว และจาก
ประชาชนมาพิจารณาประกอบร่วมกัน สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านพื้นที่ ด้านการ
จัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ รวมถึงด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สถานีพัฒนาและ
ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีศักยภาพสูงสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

ลายมือชื่อนิติดา

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๒๒, พ.ค. ๕๖

Viroj Thongin 2003: Formulation of Ecotourism Development Guidelines for Khaothapetch Wildlife Conservation Development and Extension Center, Surat Thani Province. Master of Science: (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Mr. Komol Praktong, Ph.D. 177 pages. ISBN 974-358-920-1

The objectives of this study were to analyze ecotourism potential of biophysical environment of Khao Thapetch Wildlife Conservation Development and Extension Center in Surat Thani Province, to investigate background and knowledge on ecotourism of tourists and local people and their opinions towards facilities and services in the area, and to formulate ecotourism development guidelines for the area. The study was divided into three parts. The first part was site inventory to analyze area potential, the second part was on-site survey of tourist information, and the third part was personal interview survey of local people living in the villages surrounding the area. Two hundred of each group of target population was sampled. Data were analyzed using descriptive statistics.

The study found that Khao Thapetch Wildlife Conservation Development and Extension Center has moderate potential to an ecotourism site (the potential score was 3.64). Most tourists had high level of knowledge on ecotourism. They rated high with the biophysical environment of the area and had high satisfaction with tourism facilities and services provided by the center. Most local people also had high level of knowledge on ecotourism. However, they rated moderated with the biophysical environment of the area and had moderate satisfaction with tourism facilities and services provided by the center. Study findings together could be used to formulate guidelines for ecotourism development in order to enhance potential of the area at large.

V. Thongin.

Student's signature

Komol Praktong

Thesis Advisor's signature

May 22, 03

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	5
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	14
สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า	22
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจ	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
อุปกรณ์และวิธีการ	40
อุปกรณ์	40
วิธีการ	41
สถานที่ทำการวิจัย	47
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	47
ผลการวิจัยและวิจารณ์	48
ส่วนที่ 1 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณ	
สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร	50
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	56
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่น	96
วิจารณ์ผล	129
สรุปและข้อเสนอแนะ	131
สรุป	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	134
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	139
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก แบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรนั้นหนาการ	145
ภาคผนวก ข แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	151
ภาคผนวก ค แบบสอบถามประชาชนในท้องถิ่น	164
ภาคผนวก ง รูปภาพ	175

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนสถานีฯ เขาท่าเพชร	32
2 การกระจายของครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน	43
3 ค่าถ่วงน้ำหนักและค่าคะแนนของตัวชี้วัดศักยภาพจากแบบวิเคราะห์ และประเมินศักยภาพของพื้นที่สถานีฯ เขาท่าเพชร	55
4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคม	57
5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยว และลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	59
6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทาง มาเยือน	60
7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว ในการเดินทางมาเยือนสถานีฯ เขาท่าเพชร	61
8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการ หรือคาดหวังที่จะกระทำบริเวณสถานีฯ เขาท่าเพชร	64
9 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	65
10 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	70
11 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	78
12 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ	89
13 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความพึงพอใจ ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	93
14 จำนวนและร้อยละของประชาชนในท้องถิ่นจำแนกตามลักษณะพื้นฐาน ทางสังคม	96
15 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	104
17	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	112
18	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ	122
19	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	126

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	15
2	ที่ตั้ง อาณาเขต สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร	29
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
ภาพผนวกที่		175
1	ป้ายสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร	176
2	สภาพป่าไม้บริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร	176
3	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	176
4	ป้ายสื่อความหมาย	176
5	บอร์ดนิทรรศการ	176
6	กิจกรรมการใช้ประโยชน์	176

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนา
และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

**Formulation of Ecotourism Development Guidelines for Khaothapetch Wildlife
Conservation Development and Extension Center, Surat Thani Province**

คำนำ

การท่องเที่ยว นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ รวมทั้งกระจายรายได้ให้กับประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวอยู่โดยทั่วไปทุกภาคครบทั้ง 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (nature destinations) แหล่งท่องเที่ยวศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี (historical , archeological and religious destinations) และแหล่งท่องเที่ยวศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี (art , culture and traditional destinations) จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศติดต่อกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538) และจากการที่ประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2541 เป็นปี Amazing Thailand ทำให้การท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและขยายตัวไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมากที่สุดแห่งหนึ่ง นอกเหนือจาก จังหวัดสตูล พังงา ตรัง ชุมพร กระบี่และระนอง(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540) ซึ่งกระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัด สามารถจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวได้ตามลักษณะการเข้าถึง ทั้งหมด 8 กลุ่ม คือ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง พุนพิน และกาญจนดิษฐ์ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอไชยา กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดอนสัก กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพนม กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอนาสาร/เวียงสระ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะอ่างทอง กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะพะงัน รวมมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 90 แห่ง (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539) และจากการพยากรณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จะมีอัตราเพิ่มมากขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี คือ จากจำนวน 531,681 คน ในปี พ.ศ. 2540 เป็นจำนวน

666, 689 คน ในปี พ.ศ. 2544 นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.1 ต่อปี คือจากจำนวน 940,510 คน ในปี พ.ศ. 2540 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 11,522,290 คน ในปี พ.ศ. 2544 (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539)

เขาท่าเพชร ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาท่าเพชร เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่อยู่ในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองพุนพิน และกาญจนดิษฐ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 2,906 ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 6 กิโลเมตร จากการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้เขาท่าเพชร เป็นแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2526) โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม เป็นจำนวน 92,359 คน และจำนวน 73,568 คน ในปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 ตามลำดับ (ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2541) และเนื่องจากเขาท่าเพชรเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพียงแห่งเดียวที่อยู่ใกล้ตัวเมืองมากที่สุด การคมนาคมสะดวก มีธรรมชาติที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยป่าไม้ที่หนาแน่น พันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด ทิวทัศน์สวยงามบนยอดเขาที่สามารถมองเห็นตัวเมืองสุราษฎร์ธานี หมู่มากในทะเลได้โดยรอบ และเป็นที่ประดิษฐานของพระธาตุศรีสุราษฎร์อันเป็นที่เคารพของชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นที่ที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดธรรมชาติได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญเขาท่าเพชรเป็นศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดที่จะเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่น อุทยานแห่งชาติเขาสก อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง เกาะสมุย เกาะพะงัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการพัฒนาอยู่เสมอ การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ประสานการพัฒนาับการอนุรักษ์จึงต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ตรงตามหลักวิชา ในลักษณะของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development) ในด้านการท่องเที่ยวนี้ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) น่าจะมีความเหมาะสมสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร แต่กลับพบว่ายังมีได้เตรียมแผนที่จะรองรับการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ในขณะที่มีการท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหากมีการพัฒนาพื้นที่และเปิดให้มีการท่องเที่ยวโดยขาดการวางแผน ก็จะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเกิดผลเสียตามมาอีกมากมาย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ รวมทั้งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและราษฎรท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานที่แห่งนี้ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่บริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาภูมิหลัง ความรู้ ความเข้าใจ ความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและราษฎรท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขาท่าเพชร
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาศักยภาพทางด้านกายภาพและชีวภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรในปัจจุบันว่ามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด ควบคู่กับการศึกษาภูมิหลัง ความรู้ ความเข้าใจ ความพึงพอใจ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาในพื้นที่ รวมทั้งของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีภูมิลำเนาติดแนวเขตพื้นที่จำนวน 3 หมู่บ้าน ของตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

นิยามศัพท์

“ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง สภาพทางกายภาพและชีวภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงาม มีคุณค่าที่แฝงอยู่ ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่มีผลต่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องราว และได้รับความพึงพอใจบนพื้นฐานของความยั่งยืนของสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านั้น

“**นักท่องเที่ยว**” หมายถึง ประชาชนที่เดินทางมาเยือนสถานีวิพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และ/หรือ ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ

“**ราษฎรท้องถิ่น**” หมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ติดแนวเขต จำนวน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านท่าเพชร บ้านบางใหญ่ บ้านท่าสน ของตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

“**ภูมิหลัง**” หมายถึง ลักษณะทางสังคมของนักท่องเที่ยว หรือประชาชนในท้องถิ่น อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพสมรส การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือชมรมด้านสิ่งแวดล้อม

“**ความรู้ความเข้าใจ**” หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวหรือประชาชนในท้องถิ่น

“**ความพึงพอใจ**” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดสิ่งที่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ หรือของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีวิพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

“**ความคิดเห็น**” หมายถึง ทรรศนะ การพิจารณาตัดสินหรือการประเมินเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปในทางหนึ่งทางใดของนักท่องเที่ยวและของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อสถานีวิพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยแยกหัวข้อในการตรวจเอกสารออกเป็น 5 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism)
2. จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. สถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า
4. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และความพึงพอใจ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism)

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกิดจาก 3 กระแส ที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540) คือ

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษารเรียนรู้
3. กระแสความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสเหล่านี้ จึงเกิดแนวความคิดของการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง และมีผลต่อระบบการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้ง ต่อรูปแบบ

การท่องเที่ยว ทางเลือกในการท่องเที่ยว ซึ่งมีการเสนอในหลายรูปแบบ รูปแบบการท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งการจัดระบบการจัดการที่กล่าวถึงมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวแบบ ecotourism เป็นมาตรการหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวและร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการการท่องเที่ยวเท่านั้น และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (sustainable tourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและของทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพราะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะครอบคลุมการท่องเที่ยวที่กว้างขวางกว่า และไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญในการให้การศึกษาหรือเรียนรู้หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ เพียงแต่ให้มีการจัดการที่ลดหรือปราศจากผลกระทบ และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นสำคัญ กล่าวคือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอาจไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำว่า Ecotourism เป็นคำผสมระหว่างคำว่า Ecology แปลว่านิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism แปลว่าการท่องเที่ยว ในวงการท่องเที่ยวได้พยายามที่จะบัญญัติศัพท์ภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการรักษาระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ นิเวศสัญจร นิเวศท่องเที่ยว เป็นต้น โดยเฉพาะ คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” เป็นคำที่นิยมใช้กันมากที่สุด ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) เคยใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แทนคำว่า Ecotourism ดังจะเห็นได้จากเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับ Ecotourism รวมทั้งนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ecotourism) ปี พ.ศ.

2538-2539 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ปัจจุบันนี้ (2544) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในความหมายของ Ecotourism ตามความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งได้แจ้งให้ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทราบเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2541 ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ถือตามการวินิจฉัยของราชบัณฑิตยสถาน โดยใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในความหมายของ Ecotourism ยกเว้นการอ้างอิงถึงเอกสารที่ใช้คำการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่เดิม

จากการรวบรวมเอกสารต่างๆ ความหมายของ Ecotourism มีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ภูมิประเทศและทิศทางการปฏิบัติของผู้ให้ความหมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติที่แตกต่างกัน นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงได้รับการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ไว้มากมาย ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับถึงเสมอ คือ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของ Ecotourism ไว้ในนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2538-2539 ว่าหมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ โดยบนพื้นฐานของนิยามความหมายดังกล่าวนี้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว จะเป็นกลุ่มผู้เดินทางที่แสวงหาสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมต่างๆ ที่ให้ประสบการณ์หลากหลายมากขึ้น
2. ประสบการณ์จากการได้ไปเที่ยวในแหล่งธรรมชาติหรือประสบการณ์ที่ได้สัมผัส วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมที่แตกต่างจากที่ตนรู้
3. โอกาสที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติ วัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่
4. ให้มีการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติและสมบัติทางวัฒนธรรม

ศรีพร (2536) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ecotourism) ว่ามีความหมายลึกซึ้งกว่าการเสนอขายสินค้าการท่องเที่ยวแบบใหม่ ไม่ใช่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่เป็น

แนวคิดที่มุ่งประสานผลประโยชน์ และความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้เข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ Ecotourism จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2538) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

สมศิริ (2539) ให้ความหมายของ Ecotourism ในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ "การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม และวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ"

Hector Ceballos-Lascurain (อ้างโดย RECOFTC, 1997) อาจจะเป็นคนแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

Boo (1991) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Ecotourism Society (1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศและในขณะเดียวกัน

ก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

Western (1966) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นคือ การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

The Commonwealth Department of Tourism (1991) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่า ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน นั้น หมายถึง การปันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

โดยสรุป ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้สรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึงการเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งของนักท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นและทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้านที่ประกอบด้วยพื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการ กิจกรรมและกระบวนการ ตลอดจนการมีส่วนร่วม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ในพื้นที่แหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความรวมถึง การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้ว ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ขององค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ดังกล่าวแล้ว จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลง จนอาจต้องจัดการ ส่งเสริมหรือทำให้การท่องเที่ยวนั้นเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ต่อไป

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในกระบวนการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุขจากการท่องเที่ยว หรือนันทนาการนอกเวลางานปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นๆ เพราะกิจกรรมต่างๆ นั้น จะเป็นสื่อกลางนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายได้ กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจำแนกเป็น กิจกรรมที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมที่เน้นการแสดงออก และกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ จากการทบทวนกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวทั้งสิ้น จำนวน 28 กิจกรรม พบว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นการแสดงออกมีมากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมในการแสวงหาความรู้ กิจกรรมต่างๆ นี้อาจมีความเหลื่อมซ้อน หรือสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ แต่การประกอบกิจกรรม อาจมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 19 กิจกรรม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย,2540) ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่

เดินป่า	(hiking , trekking, walking)
ศึกษาธรรมชาติ	(nature studying)
ส่องสัตว์/ดูนก	(animal / bird watching)
เที่ยวถ้ำ/น้ำตก	(cave / waterfall exploring)
พายเรือ - แคนู	(canoeing)
- คายัค	(kayaking)
- เรือใบ	(sail boating)
- กระดานโต้ลม	(wind surfing)
ดำน้ำดูปะการัง - น้ำตื้น	(snorkeling)
- น้ำลึก	(scuba diving)
ตั้งแคมป์	(tent camping)
ล่องแพ	(rafting)
ขี่ม้า นั่งช้าง	(horse /elephant riding)

2. กิจกรรมเชิงนิเวศ ได้แก่

ถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง	(photographing)
ศึกษาท้องฟ้า	(sky interpreting)
ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา)	(terrain/mountain biking)
ปีน/ไต่เขา	(rock/mountain climbing)
ตกปลา	(fishing)

3. กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่

ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัว ของแหล่งประวัติศาสตร์ ศึกษาเรียนรู้ ประวัติความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์ ศึกษาชื่นชม งานศิลปกรรม และวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรมเรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง

กิจกรรมที่ไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรพิจารณาเพื่อพัฒนาการจัดการให้มีโอกาสเสริมแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น

ล่องเรือชมธรรมชาติ	(boat sightseeing)
ชมทิวทัศน์	(nature viewing)
พักผ่อน ปิกนิก	(picnicking)
เล่นน้ำ ว่ายน้ำ อาบแดด	(swimming /sun bathing)
นมัสการ กราบไหว้ ตามความเชื่อ หรือแสวงบุญ	
ถ่ายภาพ	
ชม/ร่วมเล่นกีฬา	
ประชุมสัมมนา	
บันเทิง	

กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้มีลักษณะเฉพาะเหมาะกับบางพื้นที่ และบางกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องมือที่ต่างกัน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่แตกต่างด้วย เมื่อพิจารณาประกอบกับกรอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สามารถประเมินความเหมาะสมในการจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ซึ่งกิจกรรมที่มีแนวโน้มเป็นกิจกรรมเชิงนิเวศ หรือกึ่งนิเวศ จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบนิเวศในพื้นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่นค่อนข้างมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความเหมาะสม ต้องมีการจัดการลดผลกระทบด้วย หากปราศจากมาตรการลดผลกระทบที่ดีแล้ว กิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นตัวเร่งการทำลายทรัพยากรให้เสียหายเร็วยิ่งขึ้น

การให้การศึกษาในกระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการไปในทิศทางที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น กระบวนการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งคือ การศึกษา โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึก ความรู้สึกรักและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมอย่างมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

1. เพื่อพัฒนาทักษะ ทักษะคิด และค่านิยมใหม่ในรูปแบบที่คนสามารถร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว และการป้องกันความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมได้ด้วยตัวเอง
2. เพื่อเพิ่มความตระหนักในความรับผิดชอบต่อคน ความรู้สึกเป็นศูนย์กลางของการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในระยะสั้นและระยะยาว
3. เพื่อพัฒนาทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมต่อการมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม และความร่วมมือที่เหมาะสมและสอดคล้องกันในทุกระดับ

กล่าวโดยสรุป การให้การศึกษาในกระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมีเป้าหมายดังนี้

1. ให้บุคคลมีความสามารถในการดูแล รักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างชาญฉลาด เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความสมดุลของระบบนิเวศแต่ละท้องถิ่น
2. บุคคลมีความสามารถในการเลือกสรรเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่เป็นปฏิปักษ์กับสภาพ ธรรมชาติ วิธีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่
3. ให้บุคคลมีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นขึ้นมาใช้เอง โดยไม่จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีภายนอกมาใช้ตลอดเวลา
4. ให้บุคคลมีความสามารถในการระดม การมีส่วนร่วมในการจัดการ และการบริการการ ท่องเที่ยว ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

ในกระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการศึกษาและการสื่อความหมาย อาจพิจารณา รูปแบบและวิธีการทางการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตามจุดประสงค์การศึกษาและการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการศึกษาในกระบวนการท่องเที่ยว เชิงนิเวศเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นรูปแบบ วิธีการ และการใช้สื่อต่างๆ ทางการศึกษา เพื่อให้เกิด การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กระบวนการนั้นๆ ที่สำคัญได้แก่ การสื่อความหมายธรรมชาติ การฝึกอบรม การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง กรณีศึกษา บทบาทสมมุติ เกมส์ การระดมสมอง การอภิปราย และสื่อต่างๆ ทางการศึกษาเป็นต้น

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

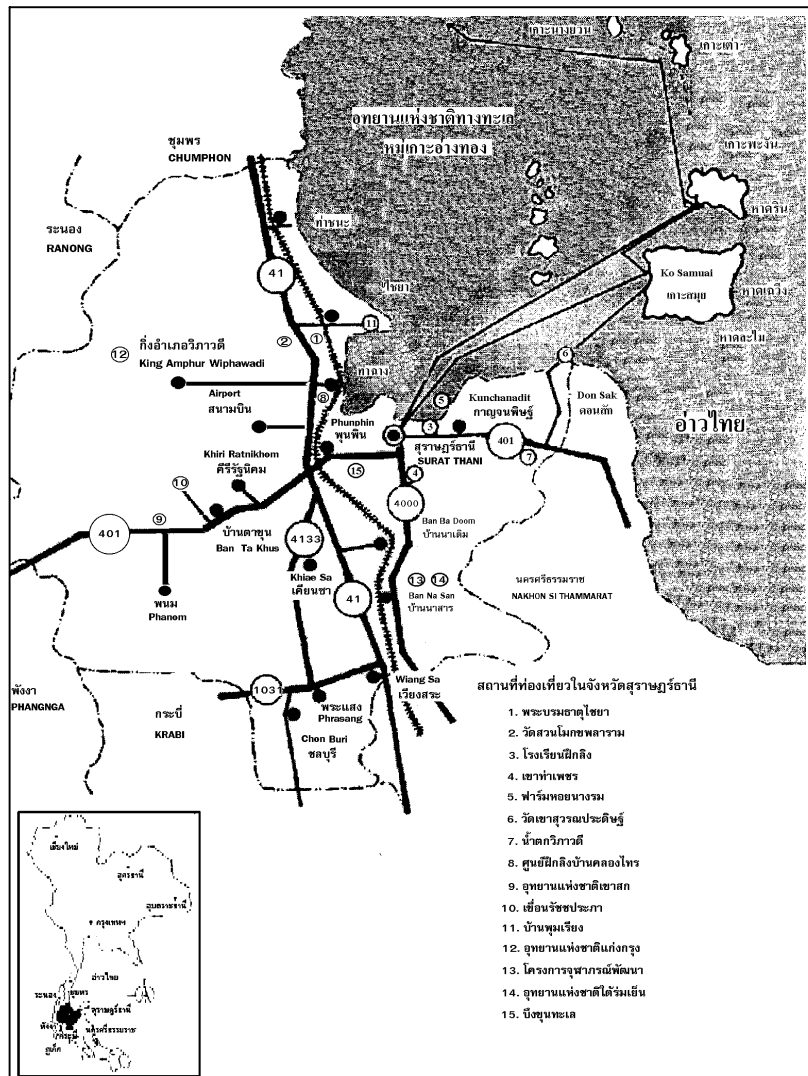
ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดย ทางรถยนต์ ประมาณ 645 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,891.4 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,057 ล้านไร่ มีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ 6 ของประเทศ และมีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้ คือประมาณร้อยละ 18.23 ของพื้นที่ทั้งหมด (สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2542)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ห่างจากจังหวัดสงขลา และภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดสำคัญใน ภาคใต้ 300 และ 250 กิโลเมตร ตามลำดับ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ คือ (ภาพที่ 1)

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดชุมพรและอำเภอไทย
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราชและกระบี่
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดพังงาและระนอง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอไทย และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 1 การกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่มา: สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2542)

ฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความยาวรวมกัน ประมาณ 156 กิโลเมตร มีเกาะขนาดใหญ่ ได้แก่ เกาะสมุย เนื้อที่ 227.25 ตารางกิโลเมตร เกาะพะงัน มีเนื้อที่ 194.20 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ ยังมีเกาะอ่างทอง และเกาะบริวาร 42 เกาะ เกาะสมุยเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด ห่างจากฝั่งทะเล ประมาณ 20 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 80 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณร้อยละ 49 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดมีเทือกเขาภูเก็ต ทอดยาวตามแนวเหนือใต้ของพื้นที่จังหวัด ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดลุ่มน้ำน้อยใหญ่ รวม 14 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ลุ่มน้ำตาปี พุมดวง ท่าทอง ท่ากระเจา ท่าฉาง เป็นต้น แม่น้ำลำคลองทุกสายไหลลงสู่อ่าวไทย ด้านทิศตะวันออกทั้งสิ้น สำหรับลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภูมิประเทศเป็นที่สูง จนกระทั่งภูเขาสลับซับซ้อน ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม พระแสง พนม ท่าฉาง ไชยา ท่าชนะ เวียงสระ ชัยบุรี และกิ่งอำเภอวิภาวดี
2. ภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมือง และพุนพิน
3. ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงด้านตะวันออก ได้แก่ พื้นที่อำเภอคอนสัก กาญจนดิษฐ์ เวียงสระ บ้านนาสาร
4. ลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะในทะเลอ่าวไทย ได้แก่ พื้นที่อำเภอเกาะสมุย มีเนื้อที่ 227.25 ตารางกิโลเมตร เกาะพะงัน มีเนื้อที่ 194.20 ตารางกิโลเมตร หมู่เกาะอ่างทองและเกาะบริวารรวม 42 เกาะ

ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นป่าประเภทไม้ไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้นและป่าชายหาด ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวได้กำหนดตามสถานภาพแห่งกฎหมายว่าด้วย

การป่าไม้ และความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทรัพยากรป่าไม้มากที่สุดในภาคใต้ จากการสำรวจเนื้อที่ป่าปี พ.ศ.2540
โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม ปรากฏว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเนื้อที่คงสภาพป่าเหลืออยู่ 1,881,587 ไร่
คิดเป็นร้อยละ 23.35 ของพื้นที่จังหวัด

หน่วยการปกครอง

1. การปกครองท้องที่

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 12,891.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ
8,057,125 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 131 ตำบล 1,012 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้าน
อพ. 327 หมู่บ้าน เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 64.93 คนต่อตารางกิโลเมตร

2. การปกครองท้องถิ่น มีหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 รูปแบบคือ

2.1 เทศบาล 21 แห่ง

2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล 119 แห่ง

ประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากรในปี พ.ศ. 2542 รวมทั้งสิ้น 885,697 คน เป็น ชาย 443,023 คน หญิง 442,674 คน
อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอ เมือง มีจำนวน 154,890 คน (ประชากรอำเภอเมืองรวม
ประชากรเทศบาลเมือง)รองลงมาได้แก่ อำเภอ กาญจนดิษฐ์ มีจำนวน 92,342 คน และอำเภอพุนพิน
มีจำนวน 90,482 คน (ประชากรอำเภอพุนพิน รวมประชากรเทศบาลตำบลท่าข้าม) สำหรับอำเภอ
ที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 670 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมา
ได้แก่ อำเภอชัยบุรี 176 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอ เกาะ สมุย 163 คนต่อตารางกิโลเมตร

การคมนาคม

1. ทางรถยนต์ จาก กรุงเทพฯ ถึง สุราษฎร์ธานีระยะทาง 654 กิโลเมตรโดยใช้เส้นทางสาย พุทธรณทล-นครปฐม-เพชรบุรี หรือเส้นทางสายธนบุรี-ปากท่อ (หมายเลข 35) และแยกที่ อ.ปากท่อเข้า ทางหลวงหมายเลข 4 จนถึงจังหวัดชุมพร (สี่แยกปฐมพร) เข้าทางหลวงหมายเลข 41 จนถึงหมายเลข 401 (สามแยกหนองขรี) เข้าสู่ตัวเมืองสุราษฎร์ธานี

2. ทางรถไฟ จากสถานีรถไฟสุราษฎร์ธานี(พุนพิน)กรุงเทพฯระยะทางประมาณ 650 กม. สถานีรถไฟอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 13 กม. วิ่งระหว่างกรุงเทพ-สุราษฎร์ธานี วันละ 20 เที่ยว (ไป 10 เที่ยว กลับ 10 เที่ยว) ใช้เวลาการเดินทางประมาณ 11 ชั่วโมง มีบริการทั้งรถเร็วและรถด่วน

3. ทางอากาศ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสนามบินพาณิชย์ 2 แห่ง คือ ท่าอากาศยาน สุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ใน อำเภอพุนพิน ห่างจากอำเภอเมือง 25 กิโลเมตร และท่าอากาศยานสมุย ตั้งอยู่ใน อำเภอเกาะสมุย ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 100 กิโลเมตร ท่าอากาศยานทั้งสองแห่ง ดังกล่าวเป็น ท่าอากาศยานสุทศการ สามารถให้บริการกับสายการบินต่างประเทศได้

3.1 ท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี เป็นส่วนราชการสังกัดกรมการบินพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม มีสายการบินที่ได้บริการประจำคือการบินไทยทำการบินเส้นทางกรุงเทพฯ-สุราษฎร์ธานี-กรุงเทพฯ วันละ 2 เที่ยว

3.2 ท่าอากาศยานสมุยเป็นของเอกชนโดยบริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด (บางกอกแอร์เวย์) ให้บริการเส้นทาง กรุงเทพฯ-สมุย-กรุงเทพฯ, สมุย-ภูเก็ต-สมุย และสมุย-สิงคโปร์-สมุย

แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2528) ได้กำหนดพื้นที่เพื่อเตรียมการเพื่อขยายการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 98 แห่ง จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 67 แห่ง
2. แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน 23 แห่ง
3. แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ท้องถิ่น 8 แห่ง

แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถจัดกลุ่ม โดยพิจารณาจากที่ตั้ง การเข้าถึงและการบริการ ได้เป็น 8 กลุ่ม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2528) คือ

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง พุนพินและกาญจนดิษฐ์ มีแหล่งท่องเที่ยว 10 แห่ง
2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอไชยา มีแหล่งท่องเที่ยว 15 แห่ง
3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดอนสัก มีแหล่งท่องเที่ยว 6 แห่ง
4. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพนม มีแหล่งท่องเที่ยว 5 แห่ง
5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอนาสาร / เวียงสระ มีแหล่งท่องเที่ยว 6 แห่ง
6. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย มีแหล่งท่องเที่ยว 26 แห่ง
7. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะอ่างทอง เป็นพื้นที่เดียว มีจุดท่องเที่ยว 5 แห่ง
8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะพะงัน มีแหล่งท่องเที่ยว 23 แห่ง

สภาพกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว

แผนหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2528) กล่าวถึงสภาพกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 กลุ่มไว้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี พุนพิน และกาญจนดิษฐ์

แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 7 แห่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวจำพวกแม่น้ำ ทะเลสาบ บ่อน้ำร้อน ธรรมชาติป่าเขา แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน มี 2 แห่งและแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมอีก 1 แห่ง แหล่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากของกลุ่มนี้คือ เขาท่าเพชร และปากน้ำตาปี เพราะเป็นแหล่งที่มีถนนเข้าสะดวก ส่วนแหล่งอื่นๆ ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว สำหรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อยมาก ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้ จึงต้องใช้บริการต่างๆ ที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ในเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี

ความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มีอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวในเขตนี้น้อยมาก การพัฒนาจึงเน้นการพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะ และสถานที่พักผ่อนสำหรับคนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรเน้นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอไชยา

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 5 แห่ง ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน 8 แห่ง ศิลปวัฒนธรรม 2 แห่ง โดยแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ โบราณสถานที่มีมากถึง 6 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ได้แก่ สวนโมกขผลาราม วัดบรมธาตุไชยา และผ้าไหมพุมเรียง เพราะเป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมาก การคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในกลุ่มส่วนใหญ่สะดวก และอยู่ในเส้นทางเดียวกันจึงมีส่วนช่วยเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวมากขึ้น

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดอนสัก

กลุ่มนี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 5 แห่ง ได้แก่ สถานตากอากาศวังหิน น้ำตกกลางทอง น้ำตกวิภาวดี เกาะนกเกาะรักกัน และสวนไผ่เวฬุวัน แหล่งท่องเที่ยวศาสนสถาน 1 แห่ง ได้แก่ วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ (วัดหลวงพ่ोज้อย) สภาพแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ใกล้ถนนสายหลัก เช่น น้ำตกวิภาวดี สวนไผ่เวฬุวัน วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก สำหรับสถานตากอากาศวังหิน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนารองรับนักท่องเที่ยวโดยเอกชน แต่ยังมี

ความตั้งใจน้อย เมื่อพิจารณาถึงความตั้งใจของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป ยังอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เด่นหรือสวยงามมากนัก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ค่อนข้างสะดวก แต่ในด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังมีอยู่น้อย เฉพาะสถานตากอากาศวังหิน เท่านั้น ที่มีบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

4. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพนม / บ้านตาขุน

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวนี้เป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 แห่ง โดยอุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ที่มีจุดท่องเที่ยวอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งและมีสภาพธรรมชาติค่อนข้างบริสุทธิ์ ส่วนเขื่อนเชี่ยวหลาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอีก 3 แห่ง คือ เขาหน้าแดง ถ้ำราราม และถ้ำพันธุรัตน์ตั้งอยู่ริมทางหลวง 401 สะดวกต่อการเข้าถึง แต่สภาพของแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ำราราม เป็นถ้ำเปิดที่สวยงามแห่งหนึ่งมีบริเวณเลี้ยงปลาธรรมชาติในคลองสัก ดังนั้น ถ้ำรารามจึงเป็นจุดที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอนาสาร / เวียงสระ

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวนี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ เขาไตรคีรี น้ำพุร้อน แก่งโตน ถ้ำหอม และแก่งห้วยใหญ่ และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน คือ วัดเวียงสระ อีก 1 แห่ง

6. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย

กลุ่มนี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติถึง 15 แห่ง ได้แก่ ชายหาด อ่าว และน้ำตกต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน 7 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปะ วัฒนธรรม 4 แห่ง ซึ่งเป็นชุมชนท้องถิ่น 2 แห่ง กลุ่มนี้นับเป็นกลุ่มที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่รวมตัวกันมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ชายหาด มีอยู่ด้วยกันถึง 10 แห่ง เป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวสูงที่สุดในจังหวัด สภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนา การเข้าถึงค่อนข้างสะดวก บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า ที่พัก มีอยู่อย่างเพียงพอ

7. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะอ่างทอง

หมู่เกาะอ่างทองมีเกาะเล็ก เกาะน้อย จำนวนไม่ต่ำกว่า 40 เกาะ จัดอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลหมู่เกาะอ่างทองเกือบทั้งหมด ลักษณะของเกาะเป็นเขาหินแกรนิตที่โผล่พ้นน้ำ มีรูปร่างสวยงามแตกต่างกันออกไป เช่น สะพานหิน เกาะสามเส้า ชายหาดเกาะวัวกันตัง เกาะเปียด และเกาะวัวตาหลับ ส่วนที่เกาะแม่เกาะ มีทะเลสาบน้ำเค็มอยู่ภายใน เรียกว่า ทะเลใน ซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวที่รู้จักกันมากที่สุด นอกจากนั้น ยังมีถ้ำใบบัวโบกที่สวยงาม อยู่ในเกาะวัวตาหลับ ซึ่งเป็นเกาะใหญ่ที่สุด บนเกาะนี้มียอดเขาชมทิวทัศน์สูงประมาณ 400 เมตร สามารถชมทิวทัศน์ที่สวยงามของหมู่เกาะได้เกือบทั้งหมด เกือบทุกเกาะมีจุดสนใจที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือ ปะการังที่สวยงาม ปะการังน้ำตื้นและในทะเลลึก แหล่งปะการังที่สวยงามและเหมาะกับการให้นักท่องเที่ยวชม ได้แก่ บริเวณ เกาะสามเส้า เกาะวัวกันตัง และเกาะท้ายเพลา เป็นต้น

8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะพะงัน

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวนี้ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ หาด อ่าว เกาะ และน้ำตก จำนวน 19 แห่ง ประเภท ศาสนสถาน 3 แห่ง ประเภทศิลปวัฒนธรรม 1 แห่ง สภาพโดยทั่วไปยังไม่เด่นและดึงดูดใจเทียบเท่ากับกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุยแต่กลับมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติมากกว่า

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรสัตว์ป่าเนื่องจากการดำรงชีพของมนุษย์ทุกวันนี้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์ป่าทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงทำให้มนุษย์มีการจัดการสัตว์ป่าทุกวิถีทาง เพื่อให้มีสัตว์ป่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งมีวิธีการจัดการสัตว์ป่าหลายวิธี เช่น การจัดการที่อยู่อาศัย สัตว์ป่า การเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า การป้องกันและปราบปรามการทำลายสัตว์ป่า และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสัตว์ป่า และการอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น

การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นการจัดการสัตว์ป่าโดยวิธีทางอ้อม ซึ่งในสังคมยุคปัจจุบันนี้ถือเป็นวิธีที่มีความสำคัญและจำเป็น เนื่องจากการปลุกฝัง การสร้างความเข้าใจ การให้ความรู้ด้านสัตว์ป่า จนก่อให้เกิดความต้องการอนุรักษ์สัตว์ป่าขึ้น และเกิดความรักความหวงแหนสัตว์ป่า ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การให้การศึกษาในโรงเรียน

การพบปะพูดคุยกับผู้นำ การฝึกอบรม การสื่อสารด้วยสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เทคนิคการส่งเสริมเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า ดำเนินการเผยแพร่เอกสารบทความความรู้ทางสื่อมวลชน หรือสื่ออื่นๆ แล้วก็ต้องจัดเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยเครื่องมือ โสตทัศนอุปกรณ์ออกไปบรรยายตาม โรงเรียน สถาบัน สโมสร ชุมชนต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า ตลอดจนการจัด นิทรรศการใน โอกาสต่างๆ ด้วย การส่งเสริมเผยแพร่จะแบ่งภาระการดำเนินงานออกเป็นช่วงกลาง และส่วนภูมิภาค การดำเนินงานของส่วนภูมิภาคนั้น ได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการ อนุรักษ์สัตว์ป่าขึ้นเป็นหน่วยงานที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และส่งเสริม การอนุรักษ์สัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น นิยามของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงหมายถึง พื้นที่ที่กำหนด ขึ้นเพื่ออนุรักษ์สัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม มีความงามตามธรรมชาติพอสมควร เพื่อเป็นแหล่งให้ ความรู้ด้านสัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ (ชุมพล, 2542)

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงเป็นหน่วยงานภาคสนามที่ดำเนินการทาง ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้สำหรับประชาชนในเรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า ตลอดจน สิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเน้นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในรูปแบบของการสื่อคุณค่าของธรรมชาติจัดให้มีเส้นทางศึกษา ธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชน เข้าไปใช้ประโยชน์ ได้สัมผัสและศึกษาระบบนิเวศป่าไม้

ในอดีตประเทศไทยได้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า" และ "อุทยานสัตว์ป่า" เป็น หน่วยงานสำหรับการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสัตว์ป่า ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ขึ้นแทนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 และ กรมป่าไม้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง จึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนชื่อ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า และ อุทยานสัตว์ป่า ซึ่งดำเนินการในลักษณะสวนสัตว์ซาฟารีมาเป็น "สถานีพัฒนาและส่งเสริม การอนุรักษ์สัตว์ป่า" ทั้งนี้ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเป็นสื่อสากลที่นิยมเรียกกัน แพร่หลายทั่วไป ซึ่งได้เรียกชื่อแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ เช่น ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ (nature education center: NEC) ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์ธรรมชาติ (nature education and conservation center) เป็นต้น

แนวความคิดของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า (nature and wildlife education center: NEC) หรือสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า (wildlife conservation development and extension center: WCDEC) เป็นแนวความคิดสากลทั่วโลกรู้จักกันในนามของศูนย์ศึกษาธรรมชาติ (nature center) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เริ่มต้นมาจากทางซีกโลกตะวันตก โดยมีหลักที่ว่า การเรียนรู้ วิทยาการด้านธรรมชาติดั้งเดิมที่น่าสนใจ มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์และอยู่ไม่ไกลจากแหล่งชุมชนมากนัก เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปไปใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความเพลิดเพลินเป็นผลพลอยได้ด้วย ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ หรือ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงเป็นเสมือนห้องเรียนธรรมชาติ กลางแจ้ง ที่พร้อม จะให้ผู้สนใจหาความรู้ ความเข้าใจ โดยการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จากของจริงที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติม

ประเทศไทยมีการดำเนินการจัดตั้งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า หรือชื่อเดิมคือ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า ขึ้นตามสถานที่ต่างๆ ในส่วนภูมิภาคที่สำคัญมานานแล้ว ซึ่งได้ กำเนิดเป็นแห่งแรกในประเทศไทยอย่างเป็นทางการที่เขาเขียว จังหวัดชลบุรี ในนามศูนย์ศึกษา ธรรมชาติและขยายพันธุ์สัตว์ป่า เมื่อปี พ.ศ.2515 (สุรัชย์, 2540) โดยมีวัตถุประสงค์เมื่อเริ่มแรกจัด ตั้ง เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ให้ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินจากธรรมชาติ ที่มีอยู่ แล้ว และใช้เป็นสถานที่ดูแลสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์ป่าของกลาง ซึ่งจับได้จากผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 จนกว่าคดีจะสิ้นสุด ต่อมาวัตถุประสงค์ของสถานีพัฒนาและ ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า หรือศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเดิมได้เพิ่มเติมจากเดิมที่มีวัตถุประสงค์เพียงให้การศึกษา และการพักผ่อนหย่อนใจ เป็น เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับ ธรรมชาติ ก่อให้เกิดความสำนึกในอันที่จะร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่ และเกิดประโยชน์ต่อมนุษยชาติไปอีกยาวนาน การดำเนินงานของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง จากสิ่งที่พบเห็น หรือ คำแนะนำ หรือคำอธิบายที่คิดไว้ แล้วก่อให้เกิดความสนใจ ติดตามศึกษาต่อไป จนเกิดความรู้สึกรับชมชอบ และความสำนึกที่รู้คุณ ซึ่งจะเป็ผลให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และข้ันสุดท้ายคือ มีการกระทำ ที่ก่อให้เกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป

กล่าวโดยสรุปวัตถุประสงค์ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า มีดังนี้ คือ

1. เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้ความเพลิดเพลินในธรรมชาติ

2. เพื่อเป็นสถานที่บริการความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป
3. เพื่อเป็นสถานที่ให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน น้ำ แร่ธาตุ มลพิษ และอื่นๆ แก่ประชาชนในจังหวัด
4. เพื่อเป็นสถานที่ก่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดการกระทำที่ก่อผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลดีต่อประชาชนอย่างยั่งยืน

การดำเนินการบริหารของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าประกอบด้วย
กิจกรรมหลัก 2 ประการคือ

1. การปรับปรุง คูแลร์กษาพื้นที่ และการบริการความรู้ เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายสื่อความหมายต่างๆ เป็นต้น สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทุกแห่งในประเทศไทย จะจัดให้มีอาคารเอนกประสงค์ และเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยภายในอาคารเอนกประสงค์จะจัดแสดงนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสัตว์ป่าที่น่าสนใจ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้นๆ และประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แห่งนั้นที่น่าสนใจ อาคารเอนกประสงค์จึงเป็นสถานที่ที่กำหนดให้เป็นศูนย์กลางที่มีขนาดใหญ่พอสมควร มีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ โปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อให้เป็นที่รวมของผู้สนใจเข้าไปใช้ประโยชน์จำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ ในอาคารเอนกประสงค์ยังประกอบด้วยห้องบรรยายที่ใช้เป็นห้องมิดเพื่อฉายภาพยนตร์และสไลด์ได้ เนื่องจากอาคารเอนกประสงค์เป็นจุดสำคัญที่เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เข้ามาใช้สถานที่จึงต้องสร้างให้อยู่ไม่ไกลจากที่จอดรถ และเป็นจุดที่พบได้เมื่อเข้าไปในบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า นอกจากนี้ อาคารเอนกประสงค์มักสร้างไว้ในบริเวณที่จุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของทางเดินธรรมชาติมาบรรจบกัน สำหรับเส้นทางเดินธรรมชาตินั้น หมายถึง เส้นทางเดินที่จัดทำขึ้นหรือปรับปรุงให้ผ่านสภาพธรรมชาติหลากหลาย เพื่อให้ผู้ใช้ได้สัมผัสกับรูปแบบต่างๆ มากมาย เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และได้รับความรู้จากป้ายคำแนะนำหรือป้ายที่ติดไว้ตลอดเส้นทาง หรือมีคู่มือเส้นทางเดินธรรมชาติ หรือได้รับการบรรยายของเจ้าหน้าที่ความยาวของเส้นทางที่ใช้เดินตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป บางสถานที่มีจุดเด่น และน่าสนใจเป็นพิเศษหลายแห่ง เช่น ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ยอดเขา ทิวทัศน์ ป่าธรรมชาติ และน้ำตกที่สวยงาม สถานีพัฒนาและ

ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าอาจมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติมากกว่า 1 แห่ง แต่ละแห่งใช้เวลาสั้นยาวแตกต่างกันออกไป

2. การส่งเสริมกิจกรรมของผู้สนใจ เช่น ค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค่ายวิทยาศาสตร์ การบรรยาย และนำชมสภาพธรรมชาติ เป็นต้น การบริหารงานให้ความรู้ เป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า การให้การศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยตรงในระยะแรกที่เริ่มการก่อตั้งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าแห่งนั้นขึ้น จะดำเนินการโดยใช้วิธีออกไปบรรยายตามสถาบันการศึกษา สมาคม ชมรม หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ใกล้เคียง จากนั้น ขยายออกไปทั่วทั้งจังหวัด เช่น การจัดค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้มีการนำเยาวชน หรือประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษา โดยทางสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าจะทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และในเส้นทางมีการสื่อความหมายให้ความรู้ การจัดทำโครงการสื่อความหมายเฉพาะเรื่องตามโครงการในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการใช้เวลามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมสื่อความหมายจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตามลักษณะของผู้เข้าร่วม โครงการและระยะเวลาที่มี การบริหารจัดการในอนาคตของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า ได้มีการจัดโครงการให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล เพื่อให้สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าแต่ละแห่งเป็นศูนย์กลางในการให้บริการข้อมูล เอกสาร ความรู้ทางวิชาการ สำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงนำไปเผยแพร่และส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์สัตว์ป่า ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เครื่องมือสื่ออุปกรณ์ที่มีจะพร้อม และมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อย่างดี มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริการ ข้อมูล จนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน (ชมพล, 2542)

ในปัจจุบันสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าที่ดำเนินการจัดตั้งแล้วมีจำนวน 19 สถานี และอยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้ง จำนวน 2 สถานี รวมทั้งสิ้น 21 สถานี (ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2543) คือ

1. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาช่อง จังหวัดตรัง
2. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาเขียว จังหวัดชลบุรี
3. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเชิงดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
4. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาน้ำพุ จังหวัดกาญจนบุรี

5. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
6. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
7. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยกุ่ม จังหวัดชัยภูมิ
8. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทรายขาว จังหวัดจันทบุรี
9. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์
10. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน
11. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์
12. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาพระแทว จังหวัดภูเก็ต
13. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
14. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าพินธุโลก จังหวัดพินธุโลก
15. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
16. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก จังหวัดนครนายก
17. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา
18. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าราชบุรี จังหวัดราชบุรี
19. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าสระบุรี จังหวัดสระบุรี
20. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
21. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

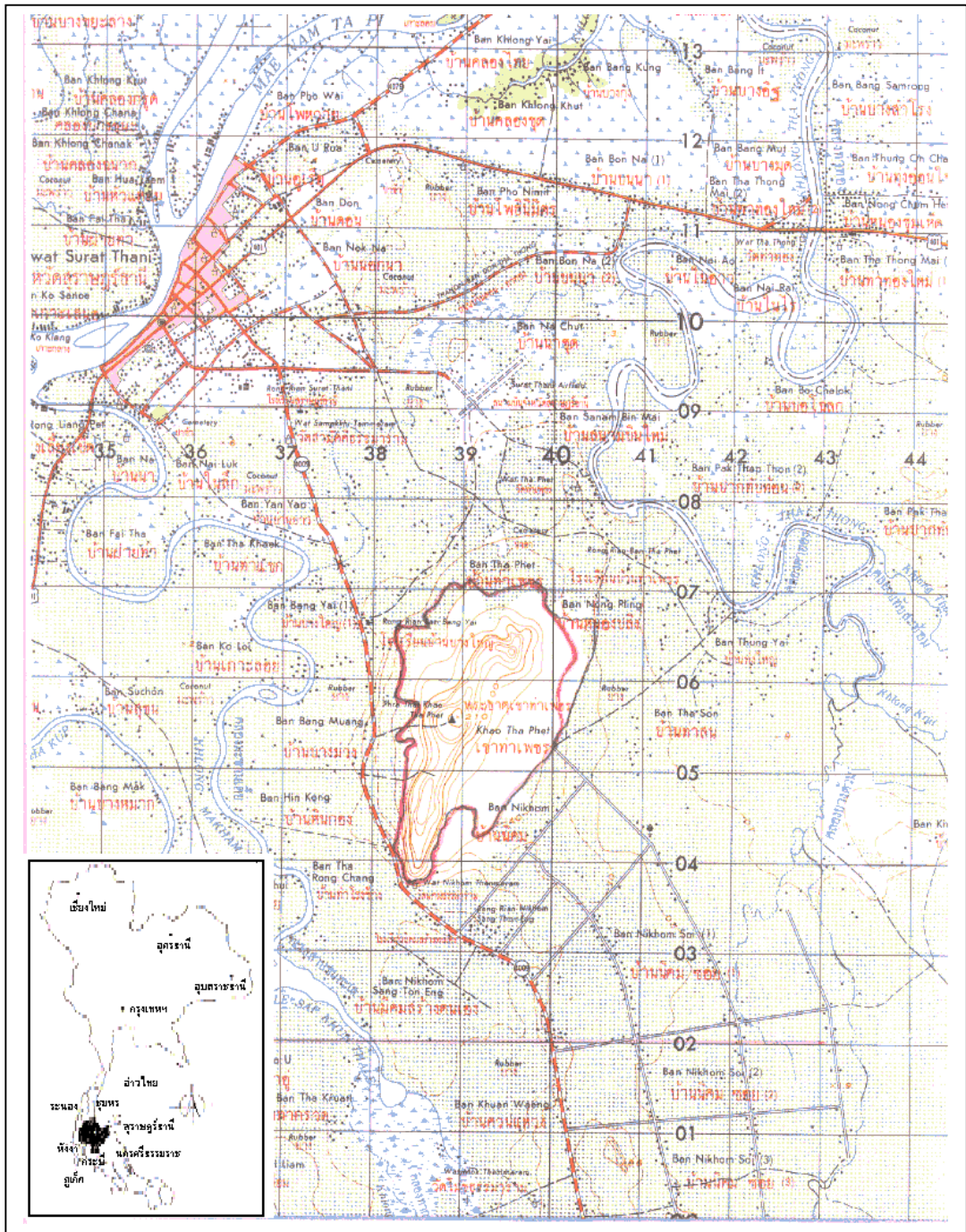
ป่าเขาท่าเพชร ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2508 จัดเป็นวนอุทยานเขาท่าเพชร อยู่ในความดูแลของสำนักงานป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี ต่อมาได้มีการขอเช่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาตินี้ จำนวน 15 ไร่ เพื่อจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2518 และเนื่องจากเขาท่าเพชรเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแห่งหนึ่งของชาวสุราษฎร์ธานี สภาพพื้นที่เหมาะสมที่จะตั้งเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติด้านสัตว์ป่าและป่าไม้ กองอนุรักษ์สัตว์ป่า (เดิม) จึงได้ประกาศจัดตั้งพื้นที่บริเวณนี้ให้เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน และเป็นแหล่งที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจป่าไม้และธรรมชาติวิทยาของสัตว์ป่าตลอดจนพืชพรรณไม้ต่างๆ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร และกรมป่าไม้ได้ประกาศให้เป็นพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อปี พ.ศ. 2520 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 94 ตอนที่ 68

ลงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 ให้ความคุ้มครองสัตว์ป่าตามบัญชีท้ายประกาศจำนวน 48 รายการ เป็น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 13 รายการ เป็นนก 35 รายการ

ที่ตั้งและอาณาเขต

สถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตั้งอยู่ในเขตตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ 2,906 ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมีทางหลวงแผ่นดิน สุราษฎร์ธานี นาสารผ่านและมีทางแยกเป็นถนนลาดยางขึ้นไปยังยอดเขาอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้ (ภาพที่ 2)

ทิศเหนือ	จด ที่ดินเอกชนบ้านคอนนง ตำบลมะขามเตี้ย
ทิศใต้	จด วัดนิคมธรรมาราม
ทิศตะวันออก	จด บ้านท่าเพชร
ทิศตะวันตก	จด ที่ดินเอกชนบ้านหัวเขา บ้านท่าโรงช้าง บ้านบางใหญ่ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4009 สายสุราษฎร์ธานี - บ้านนาสาร

ภาพที่ 2 ที่ตั้ง อาณาเขต สถานีพัฒนาและส่งเสริม การอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร
ที่มา: สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะทางธรรมชาติ

ป่าเขาท่าเพชรเป็นภูเขาขนาดย่อม 3 ลูก ทอดยาวตามแนวเหนือใต้ มีความยาวประมาณ 8 กิโลเมตร ยอดเขาสูงสุด สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 210 เมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ยตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม ประมาณ 30 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ประมาณ 94.3 มิลลิเมตร ต่อเดือน ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม เป็นช่วงที่มีฤดูฝนตกชุก แต่เดิมนั้นเขาท่าเพชร เป็นป่าดิบชื้น เมื่อสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไปมีผลกระทบต่อป่าเขาท่าเพชร ทำให้สภาพป่าดิบชื้น เปลี่ยนเป็นป่าดิบแล้ง และมีไฟป่าเกิดขึ้นทุกปี บริเวณป่าบางส่วนที่ถูกไฟป่าและवादภัย เมื่อปี พ.ศ. 2500 เปลี่ยนสภาพไปเป็นป่าเบญจพรรณ นอกจากนี้พื้นที่ป่าที่เป็นป่าพื้นราบ ได้ถูกบุกรุกทำลายเป็นป่าเสื่อมโทรมทำให้หญ้าคาเจริญเติบโตขึ้นแทนพื้นที่ราบทั้งหมด ดังนั้น จึงสามารถแบ่งชนิดป่าเขาท่าเพชรออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ป่าดิบแล้ง มีเนื้อที่ประมาณ 1 ใน 4 ของภูเขา สภาพป่ามีความหนาแน่นของเรือนยอด (crown cover) ประมาณร้อยละ 80 พรรณไม้ที่หลงเหลืออยู่ส่วนใหญ่เป็น ไม้ที่ไม่นิยมทำการค้า เช่น ไม้ตะเคียนทราย (*Hopea avellanea* Heim) ไม้คอแลน (*Nephelium hypoleucum* Kurz) พลา (*Grewia paniculata* Roxb) ขนุนนก (*Palaguim obovatum* Engler) และพันธุ์ไม้ที่ถูกนำเข้ามาปลูกเสริมจากการสำรวจจะพบกว่า 108 ชนิด เช่น กระบะก (*Irvingia malayana* Oliv.) กระบาก (*Anisoptera costata* Korth.) ยาง (*Dipterocarpus alatus*) แดงเขา (*Eucharis circumcissa* Gagnep.) ตะเคียนทราย (*Hopea avellanea* Heim.) ตะเคียนหิน (*Hopea ferrea* Pierre.) เชียด (*Cinnamomum iners* Bl.) กล้วย (*Shorea henryana* Pierre.) ก่อหมู (*Castanopsis javanica* A.DC.) เทพธาโร (*Ceropegia arnottiana* Wight.) ดินเป็ด (*Alstonia scholaris* R.Br.) ยางมันหมู (*Dipterocarpus kerrii*) เป็นต้น

2. ป่าดิบชื้น (evergreen forest) มีเนื้อที่ประมาณ 2 ใน 4 ของพื้นที่ สภาพป่ามีความหนาแน่นสูงส่วนใหญ่แล้ว จะอยู่บริเวณเชิงเขา ซึ่งเป็นที่ราบมีสภาพหน้าดินลึก พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่ เป็นพันธุ์ไม้ตระกูล ยาง (*Dipterocarpus spp.*) สะดอ (*Parkia speciosa* Hassk.) ไม้พื้นล่าง ได้แก่ หวาย เฟิร์นต่างๆ เต่าร้าง (*Caryota urens* Linn.) และเถาวัลย์ต่างๆ

3. สวนป่า (forest plantation) เป็นสวนป่าที่สำนักงานป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานีได้ปลูกสร้างขึ้น เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่เกิดจากไฟไหม้และถูกบุกรุก มีพื้นที่จำนวน 900 ไร่ พันธุ์ไม้ที่ปลูกได้แก่

ประคู้ (*Pterocarpus macrocarpus*) ยาง (*Dipterocarpus spp.*) กระจินเทพา (*Acacia mangium*)
ยูคาลิปตัส (*Eucalyptus spp.*) มะม่วงป่า (*Mangifera caloneura* Kurz.) เป็นต้น

พันธุ์ไม้

พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าดิบแล้ง และดิบชื้น และพันธุ์ไม้ที่ถูกนำเข้ามาปลูกเสริมจากการสำรวจจะพบกว่า 108 ชนิด เช่น กระจับปี่ ยาง แดงเขา ตะเคียนทราย ตะเคียนหิน ซ้อ แดงเขา เขียด ชะเมา เคี่ยม ก่อ เทพธาโร ตีนเป็ด ยางมันหมู เป็นต้น

สัตว์ป่า

สัตว์ป่าจากการสำรวจ พบว่ามีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม 17 ชนิด นก จำนวน 81 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 18 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก จำนวน 6 ชนิด (ทรงธรรม, 2541) เช่น บ่าง (*Cynocephalus variegatus*) กระจ่าง (*Tragulus javanicus*) พญากระรอกบินหูแดง (*Petaurista petaurista cicur*) นกปรอดคอคอย (*Pycnonotus finlaysoni*) เหยี่ยวแมลงปอขาวดำ (*Microhierax fingillarum*) นกบั้งรอกเล็กท้องเทา (*Phacnicophacus diardi*) นกเขียวปากงุ้ม (*Calypomena viridis*) นกบั้งรอกเขียวอกแดง (*Phacnicophacus*) งูชนิดต่าง ๆ เช่น งูเห่า (*Naja naja kaouthia*) งูสามเหลี่ยม (*Bungarus tasciatus*) งูกะปะ (*Agkistrodon rhodostoma*) กิ้งก่าบินปีกสีส้ม (*Draco maculatus maculatus*) จิ้งเหลนหลากลาย (*Mabuya macularia*) ตะกวด (*Varanus bangalansis*) กบนา (*Rana regulosa*) อึ่งอ่างธรรมดา (*Kauoua pulchra*) ปาดแคระ (*Philautus sp.*) เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว

1. พระธาตุศรีสุราษฎร์
2. พุทธวิหารปัญญาศรีโพธิสัตว์ (กวนอิม)
3. จุดชมวิว จำนวน 2 แห่ง
4. เส้นทางชมธรรมชาติ จำนวน 2 แห่ง

สถิตินักท่องเที่ยว

จากสถิติดักท่องเที่ยว ซึ่งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ได้รายงานส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 -พ.ศ. 2542 ได้แสดงไว้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยว ที่ไปเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2542

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว/เดือน												รวม
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	
2539	12,513	3,928	9,628	10,730	6,869	6,660	3,112	8,422	7,987	7,732	5,399	9,379	92,359
2540	14,709	7,816	7,158	9,872	4,853	5,103	4,245	4,413	3,306	3,264	3,529	5,100	73,368
2541	13,484	4,985	6,403	7,486	5,106	5,313	4,577	4,723	3,292	3,633	4,409	4,865	68,276
2542	6,207	4,834	4,903	7,445	4,748	4,107	5,124	3,894	4,074	5,519	3,122	3,849	57,826

ที่มา: ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2543

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจ

ความคิดเห็น

พจนานุกรม Websters (1966) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ทัศนคติ การพิจารณาตัดสิน การประเมินใจเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดเห็นมีความแข็งแกร่งมากกว่าความประทับใจ (impression) ความคิดเห็นจึงเป็นความรู้สึกในใจ ถ้าถูกยึดอย่างมั่นคงก็จะกลายเป็นความเชื่อมั่น หรือความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่มีได้ตั้งอยู่บนความรู้ที่แท้จริง แต่ตั้งอยู่บนความคิด การลงความเห็นของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ นักจิตวิทยา สังคมนิยม ความคิดเห็น ว่าเป็นการแสดงออกทางภาษา (verbal expression) เกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม

กมลรัตน์ (2527) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกที่เกิดจากความรูสึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรูสึกภายในนั้นอาจเป็นเพียงเจตคติ หรือความเชื่อ และค่านิยมเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่มีผู้ใดสังเกตเห็นหรือทราบได้นอกจากตัวของผู้นั้น แต่ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็น และทราบได้อย่างชัดเจน ดังนั้น คนที่มีเจตคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมอย่างหนึ่ง ถ้าเขาไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็ไม่มีการทราบเลยว่า เขามีเจตคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมเช่นใด

อมราวดี (2522) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับค่านิยม เจตคติ ซึ่งมีผลมาจากคุณสมบัติประจำตัวของบุคคล เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ทำงาน การติดต่อระหว่างบุคคล ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญทำให้บุคคลมีความคิดเห็นไปในแนวทางใดทางหนึ่ง การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอาจเป็นไปทางเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ คำอธิบายนี้สอดคล้องกับลาวัลย์ (2538) ซึ่งอธิบายว่า ความคิดเห็นและเจตคติ เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกันควบคู่กันเสมอ ๆ จะแตกต่างกันที่ระดับหรือความเข้มของความคิดเห็น กล่าวคือ ต่างก็เป็นการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูดและการแสดงออกนั้น จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความคิดมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการแสดงออกนั้น ๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

จันงรักษ์ (2539) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็นหมายถึง การตอบสนองของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายใต้สถานการณ์สิ่งแวดล้อมหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าถูกหรือผิดแต่ละบุคคลจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

เจียมจิต (2531) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึงความรูสึกของบุคคลที่จะแสดงออกต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความหมายนี้สอดคล้องกับ วิฑูรย์ (2532) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยเฉพาะการพูดหรือการเขียน ซึ่งในการแสดงออกนี้อาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคล เป็นเครื่องมือในการพิจารณาและประเมินค่า ก่อนที่จะมีการตัดสินใจหรือแสดงออกซึ่งในการแสดงออกความคิดเห็นอาจจะเป็นไปทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในบางสถานการณ์ความคิดเห็นอาจจะอยู่ในลักษณะเห็นด้วยมาก หรือเห็นด้วยน้อยก็ได้

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการพูดหรือเขียน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพื้นฐานความรู้ ค่านิยม เจตคติ ประสบการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในแนวทางหนึ่ง คือ อาจจะเห็นด้วยหรือ 'ไม่ก็ได้'

ความพึงพอใจ

จากการศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวกับความพอใจ สามารถให้ความหมายพอที่จะสรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจ (satisfaction) หมายถึงความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (กนกพร, 2541) เช่น ความพึงพอใจในงานหมายถึงความรู้สึก นึกคิดในทางที่ดีที่บุคคลมีต่องานที่เขาทำอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากความเหมาะสมระหว่างลักษณะงานกับความต้องการที่เขาคาดหวังว่าจะได้รับจากการทำงานนั้น

สนิท (2529) (อ้างโดยคมกริช, 2534) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้วในลักษณะบวก คือ พอใจ นิยมชมชอบ สนับสนุน หรือเจตคติที่ดีของบุคคลเมื่อเขาได้รับการตอบสนองความต้องการ ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการแล้ว ความไม่พอใจก็จะเกิดขึ้น จะเห็นว่าความพอใจและไม่พอใจมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะตรงกันข้าม

ทฤษฎีความพอใจของ Shelly (อ้างโดยคุณทลทิพย์, 2526) สรุปได้ว่า คือทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวก คือ ความรู้สึกอาจเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี่จะเป็นความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นอีก จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้ก็มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ ความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่าง ๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพอใจเพิ่มขึ้นอีกได้

สิ่งที่ทำให้เกิด ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร หรือสิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นที่ต้องการในการที่จะทำให้เกิดความพอใจ และความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างเป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่จำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีการจัดการทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพก็เป็นทรัพยากรของระบบความพอใจอันหนึ่ง

Newman (อ้างโดยเสาวณิต, 2533) เสนอแนวคิดในเรื่องของความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ไว้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถศึกษาได้ชัดเจน เมื่อแยกออกเป็น การตอบรับ (response) และปฏิกิริยา (reaction) ของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพหรือสรีระ ซึ่งสามารถวัดได้ง่าย เช่นการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเต้นของหัวใจ อุณหภูมิของร่างกาย ฯลฯ ในขณะที่การตอบรับ หมายถึงการรับรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งรวมเรียกว่า การตอบรับทางสังคมจิตวิทยาและพฤติกรรม ปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการตอบรับในสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้แก่ 1) ลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อม 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดการตอบรับ 3) การรับรู้ของบุคคล 4) การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น 5) ความพอใจในสภาพแวดล้อม 6) พฤติกรรมของบุคคลเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ปัจจัย 2 ปัจจัยแรกเป็นสิ่งที่ป้อนเข้าระบบ โดยลักษณะของบุคคลรวมถึงปัจจัยต่างๆ ด้านประชากรศาสตร์ พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และรูปแบบวงจรชีวิต ส่วนปัจจัย 4 กลุ่มหลังเป็นผลที่ส่งออกมาจากระบบ การที่บุคคลจะรับสภาพแวดล้อมใด ๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพ และมาตรฐานของบุคคลนั้น การประเมินความพอใจในทางกายภาพของบุคคลเกิดตามมาจาก การรับรู้พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลก็เกิดมาจากการรับรู้ การประเมินผลการแสดงออกนี้จะสะท้อนว่าบุคคลนั้นมีความพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นหรือไม่

Heberlein (อ้างโดยสิทธิรัตน์, 2531) ได้ใช้ความพึงพอใจเป็นพื้นฐานในการวัดความสามารถในการรองรับทางสังคมหรือทางจิตวิทยาว่า หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพมากที่สุด โดยนำระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลาย ๆ คนมารวมกัน ทั้งความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับผู้ใช้สภาพแวดล้อมนั้น จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสภาพแวดล้อมกายภาพนั้นให้ตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้สภาพแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้สภาพแวดล้อมอย่างมีระบบที่ดีจะได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ วางนโยบาย แผนงานเพื่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและถ้ามีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาพอสมควรแล้ว การศึกษาเหล่านี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของเอกชน และของรัฐ ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในอนาคต

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พันทิพา (2530) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเหตุผล ที่เลือกมาท่องเที่ยว คือ ชอบสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ สำหรับความสนใจในประเภทกิจกรรมนั้นพบว่าการพบกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ การเดินป่า รองลงมาคือ การถ่ายรูป และการตั้งค่ายพักแรม

ไพลินพันธุ์ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ ศึกษากรณี นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา 50 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาที่ใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศขณะเดินท่องเที่ยว และกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักศึกษาที่ท่องเที่ยวโดยไม่ใช้คู่มือดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ใช้เอกสารแล้ว นักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อมในบริเวณอุทยานแห่งชาติอินทนนท์เพิ่มขึ้น และรู้วิธีการท่องเที่ยวที่จะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลลิตา (2539) ได้ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวยงามตามธรรมชาติ (natural resource) จะดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มากกว่าสถานที่ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม (cultural resource) และมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

นาคม (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง สำหรับผลการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว พบว่า อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01

นิพล (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาวนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและสำรวจสภาพทั่วของพื้นที่ที่ประกอบ พบว่า การบริหารจัดการที่ยั่งยืนนั้นยังขาดกระบวนการบริหารและการจัดการ การให้ความรู้และสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ยังไม่มีการจัดอบรมความรู้แก่คนในท้องถิ่นและมัคคุเทศก์ ไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีความพร้อมอย่างเหมาะสม ป้ายสัญลักษณ์บอกทางยังขาดและไม่ชัดเจน ไม่มีการจัดแสดงสารคดี วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น พบว่ายังไม่มีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงานและร่วมประเมิณผล คงมีแต่ส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่านั้น และสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากคือ สภาพธรรมชาติและภูมิทัศน์ในพื้นที่

สุริพร (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง โดยมีความรู้เรื่องเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าความรู้เรื่องการจัดการ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงบวกหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลางถึงสูง โดยมีทัศนคติต่อการให้สิ่งแวดล้อมศึกษาในทิศทางบวกสูงสุด ผลการทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน พบว่าทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ในจังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันตามสถานภาพสมรส การศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แต่ไม่แตกต่างกันตาม ภูมิลำเนา เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การได้รับข่าวสาร ประสบการณ์ การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนครั้งของการท่องเที่ยวต่อปี และลักษณะการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติในจังหวัด

กาญจนบุรี ควรให้สิ่งแวดล้อมศึกษากับนักท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้และมีหลักสูตรชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น

สุรศักดิ์ (2539) ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับปานกลางและมีความพึงพอใจ ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการขูดขีด ทำลายผนังถ้ำ หัก ทำลาย จับต้องหินงอกหินย้อย ทิ้งขยะในถ้ำ และส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำ รวมทั้งความสำคัญของถ้ำ และระบบนิเวศภายในถ้ำและรอบๆ บริเวณถ้ำ ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์และบริการที่น้อยเกินไป รวมถึงความไม่ทั่วถึงในการจัดเวรยามในการรักษาความปลอดภัยและรักษาภูมิลักษณ์ในขณะที่เที่ยวชมถ้ำ ในการให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัด

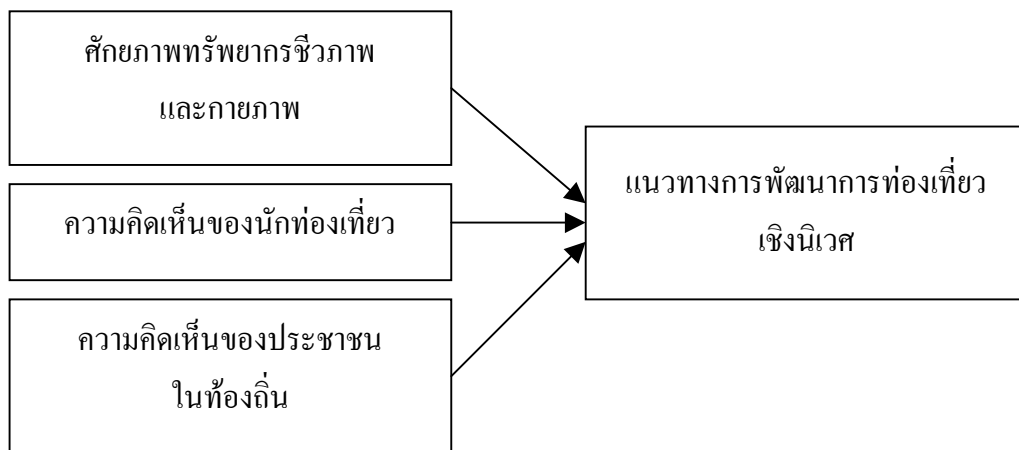
สุชาดา (2542) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ตามลำดับ มีความรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อมวลชน ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สุรวุฒิ (2545) ได้ศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ศักยภาพการให้บริการ ซึ่งวัดจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเหตุจูงใจ/วัตถุประสงค์ในการมาเยือนพื้นที่ ขนาดจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง และประเภทกลุ่มที่ร่วมเดินทางแตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังปรากฏดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ข้อมูลทั่วไป แผนที่ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร
2. แบบประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่โดยกำหนดตัวชี้วัดศักยภาพด้านต่างๆ ขึ้น โดยใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้น โดยนภวรรณ (2543) ดังปรากฏตามภาคผนวก
3. แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับสอบถามนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพกายภาพ
- ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับสอบถามประชาชนในท้องถิ่น ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพกายภาพ
- ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

4. เครื่องคอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ

วิธีการ

การสำรวจเบื้องต้น

ทำการสำรวจเบื้องต้นพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร สภาพทั่วไปของพื้นที่ หมู่บ้าน ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน โดยเก็บข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเดี่ยว อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หน่วยในการวิเคราะห์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามต่อประชากรเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยต่อเดือน 4,800 คน (สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร, 2542) และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่แนวเขตจำนวน 3 หมู่บ้าน ประชากร จำนวน 1,913 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเดี่ยว, 2543)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับนักท่องเที่ยว เก็บข้อมูลแบบบังเอิญ โดยเก็บทั้งช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และวันทำการปกติ เป็นเวลา 3 เดือน โดยกำหนดเก็บตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้งหมด 200 คน จากประชากรนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ จำนวนเฉลี่ยต่อเดือน 4,800 คน ซึ่งคำนวณได้จากสูตรของ Yamane (บุญธรรม, 2536) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างที่ต้องการ
 N = จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อเดือนทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.07 หมายถึง ในการสุ่มตัวอย่างประชากรตัวอย่าง จำนวน 100 ครั้ง มีโอกาสผิดพลาดเพียง 7 ครั้ง ถูกต้อง 93 ครั้ง ดังนั้นเมื่อแทนค่าจะได้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 196 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บตัวอย่างจำนวน 200 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรอยู่รอบแนวเขต จำนวน 3 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 1,913 คน จำนวน 390 ครัวเรือน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยให้โอกาสของประชากรถูกเลือกเท่า ๆ กัน โดยใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม, 2536) เช่นกันคือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องการ
 N = ครัวเรือนทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 หมายถึง ในการสุ่มตัวอย่างประชากร 100 ครั้ง มีโอกาสผิดพลาด เพียง 5 ครั้ง ถูกต้อง 95 ครั้ง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 197 ครัวเรือน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บตัวอย่าง จำนวน 200 ครอบครัวยุึ่งจะนำมาคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้สูตรการกระจายตามสัดส่วน ดังนี้

$$n_i = \frac{n N_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน i ที่ต้องการ
 n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมดซึ่งมีจำนวน 197 ครัวเรือน
 N = จำนวนครัวเรือนทั้งหมด รวม 3 หมู่บ้านซึ่งมี 390 ครัวเรือน
 I = 1,2,3...

ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การกระจายของครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนตัวอย่าง
1	บ้านท่าเพชร	98	50
2	บ้านบางใหญ่	27	14
3	บ้านท่าสน	265	133
	รวม	390	197

การสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงการวัดความรู้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามในการวัดลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ โดยได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี ประกอบการดัดแปลงแบบสอบถามของผู้ที่เคยศึกษามาก่อน แล้วจัดทำแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว และแบบสอบถามสำหรับประชาชน เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไข ให้มีขอบเขตเนื้อหาสาระครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ให้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การกำหนดเกณฑ์ในการวัดศักยภาพตามความคิดเห็นและความพึงพอใจ รวมถึงค่าระดับศักยภาพ ของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดค่าคะแนนระดับศักยภาพด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ 1-5 ซึ่งค่า 1 หมายถึง มีค่าความสำคัญน้อย/ต่ำสุด และค่า 5 มีค่าความสำคัญมาก/สูงสุด กำหนดช่วงชั้นในการคำนวณ หาค่าศักยภาพจำนวน 3 ช่วงชั้น คือ ต่ำ ปานกลาง และสูง ดังนี้

$$\begin{aligned} \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้นที่กำหนด}} &= \frac{5 - 1}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

ซึ่งหมายความว่า แต่ละช่วงชั้นจะมีความห่างของค่าคะแนน เท่ากับ 1.33 ดังนี้

$$1.0 - 2.33 = \text{low potential หรือมีศักยภาพต่ำ ในการรองรับกิจกรรม และ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว}$$

- 2.34 - 3.67 = moderate potential หรือมีศักยภาพปานกลาง
ในการรองรับกิจกรรม และ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 3.68 - 5.00 = high potential หรือมีศักยภาพสูง ในการรองรับ
กิจกรรม และ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว

การกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนความรู้ความเข้าใจนั้น ข้อใดที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำผลเฉลี่ยของคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้ต่ำ ระดับความรู้ปานกลาง และระดับความรู้สูง แต่ละระดับจะมีความห่างของช่วงชั้น ดังนี้

ค่าคะแนนความรู้ความเข้าใจสูงสุด – ค่าคะแนนความรู้ความเข้าใจต่ำสุด

3

$$= \frac{1-0}{3}$$

3

$$= 0.33$$

ซึ่งหมายความว่า ในแต่ละระดับมีความห่างของค่าคะแนนเท่ากับ 0.33 ดังนี้

$$0.00 - 0.33 = \text{มีความรู้ความเข้าใจน้อย}$$

$$0.34 - 0.66 = \text{มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง}$$

$$0.67 - 1.00 = \text{มีความรู้ความเข้าใจมาก}$$

และในการหาระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจโดยภาพรวม ทั้งของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นก็ใช้วิธีการเดียวกันกับวิธีการหาค่าเฉลี่ยรายข้อข้างต้น แต่คะแนนสูงสุดจะเป็น 20 คะแนน

วิธีการเก็บข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยแบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการ มีวิธีการดังนี้

1.1 สำรวจสภาพพื้นที่โดยทั่วไปบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ในพื้นที่ 2,906 ไร่ รวมทั้งสำรวจความอุดมสมบูรณ์ พันธุ์ไม้ และความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช โอกาสที่จะพบเห็นสัตว์ป่า เป็นต้น

1.2 นำข้อมูลมาประเมินศักยภาพแหล่งนันทนาการ โดยการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (weighted score หรือ W ของตัวชี้วัดแต่ละตัว ตามความเหมาะสมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยกำหนดค่าตั้งแต่ 1-5 ซึ่งค่า 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อย/ต่ำสุด และค่า 5 มีค่าความสำคัญมาก/สูงสุด

1.3 ให้คะแนนระดับศักยภาพ (rate score หรือ R) ในแต่ละตัวชี้วัดของแหล่งนันทนาการที่กำหนด โดยให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 เช่นกัน

1.4 คำนวณหาค่าศักยภาพของแหล่งนันทนาการ โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนักตามสูตรที่กำหนด แล้วคำนวณหาค่าศักยภาพของแหล่งนันทนาการแต่ละด้าน โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก (weighing score equation) ตามสูตร ดังนี้ (นภวรรณ, 2542)

$$RRP = \frac{W_1R_1 + W_2R_2 + W_3R_3 + \dots W_nR_n}{W_1 + W_2 + W_3 + \dots W_n}$$

โดย RRP = ระดับ ศักยภาพของแหล่งนันทนาการ(recreation resource potential)

R1..n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n

W1..n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

เปรียบเทียบค่าระดับศักยภาพที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้

- 1.0 - 2.6 ศักยภาพต่ำในการรองรับกิจกรรมและ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 2.7 - 4.2 ศักยภาพปานกลางในการรองรับกิจกรรมและ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 4.3 - 5.0 ศักยภาพสูงในการรองรับกิจกรรมและ/หรือดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.5 เปรียบเทียบค่าที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนด

2 แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว

2.1 นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือที่เป็นผู้นำกลุ่มเพื่อให้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ทำการตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้อง

3 แบบสอบถามสำหรับประชาชน

3.1 นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม

3.2 ทำการตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง

การประมวลผลข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ทั้งข้อมูลที่ได้จากการตรวจเอกสาร และข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อประมวลผลข้อมูลดังนี้

- 1 ข้อมูลจากการตรวจเอกสาร นำมาจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ โดยเรียงเรียงเนื้อหาให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน
- 2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำมาจัดกลุ่ม ลงรหัส (code) ทุกข้อที่เป็นคำถามปลายปิด โดยจะนำข้อมูลที่ใส่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการใช้สถิติอย่างง่ายคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายเชิงพรรณนา และเสนอแนะแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของสถานี่พัฒนาและส่งเสริมอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรต่อไป

สถานที่ทำการวิจัย

พื้นที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ พื้นที่ของสถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ภายใต้
เขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระยะเวลาทำการวิจัย

ดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลจากเอกสาร และดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งการเก็บ
ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2546

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ในการนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพตามประเด็นต่อไปนี้

1. ความอุดมของสังคมพืช (Plant community status)
2. โอกาสที่จะพบเห็นสัตว์ป่า (Wildlife sighting opportunity)
3. ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ (Area uniqueness)
4. ทักษณียภาพของภูมิทัศน์ (Scenic quality of landscape)
5. ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลักในบริเวณ (Suitability for certain type of recreation activities)
6. ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility)
7. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ๆ (Connection of the site to others)
8. ความปลอดภัย (Safety)
9. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย (Interpretive significance)
10. ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (Diversity of ecotourism activities)
11. ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวในปัจจุบันกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักวิชาการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งที่มา เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ การสมรส อาชีพ รายได้

2. รูปแบบการท่องเที่ยวและลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง รูปแบบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทกลุ่มการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่มาเยือน ระยะเวลาในการมาเยือน เหตุจูงใจ / วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเยือน

3. กิจกรรมที่ต้องการหรือคาดหวังที่จะกระทำในการมาท่องเที่ยว

4. การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของสภาพแวดล้อมด้านชีวภาพกายภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

6. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ภูมิหลังของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาสถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน

2. การรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม และความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศักยภาพของสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพชีวภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

4. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ส่วนที่ 1 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

การประเมินศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชัดแนวคิดเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นบรรทัดฐาน คือ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว มีคุณค่าความเป็นธรรมชาติในตัวของมันเอง การจัดการใด ๆ ในพื้นที่จะมุ่งเน้นเฉพาะการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือเข้าถึงธรรมชาติมากขึ้น เสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และจรรยาบรรณด้านการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบในการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นเสื่อมโทรมลงไป แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีระดับที่แตกต่างตามศักยภาพ การดำเนินการจัดการและรูปแบบก็ต้องให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งนี้ควรมีทิศทางที่จะพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

สำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากผู้ที่เคยศึกษามาก่อนแล้ว และการสำรวจพื้นที่จริงของผู้ศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านชีวภาพของพืช ศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ตามระดับความสูงของพื้นที่ ศึกษาสังคมพืชตามชนิดป่า และรวบรวมข้อมูลด้านชีวภาพของสัตว์ป่า ศึกษาการปรากฏของสัตว์ป่า ความหนาแน่นของประชากรสัตว์ป่า ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลัก ความสะดวกในการเข้าถึงความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่นภายในพื้นที่ ความปลอดภัย นับสำคัญต่อการสื่อความหมาย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้คะแนนในสมการถ่วงน้ำหนัก และคำนวณหาระดับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า พื้นที่แห่งนี้มีความเหมาะสมปานกลาง ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีรายละเอียดผลการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช

ป่าบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขาขนาดเล็กทอดตัวเป็นแนวยาวเหนือ ใต้ ติดต่อกัน 3 ลูก ยอดสูงที่สุดสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 210 เมตร สภาพป่าเป็นป่าดิบแล้ง และป่าดิบชื้นผสมกันไป บางส่วนเป็นสวนป่า ซึ่งได้

ปลูกสร้างขึ้นเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่เกิดจากไฟไหม้และการบุกรุกของราษฎร สภาพป่าโดยทั่วไปผ่านการทำให้มาแล้วในอดีต แต่ป่ากลับฟื้นตัวและมีไม้ใหญ่หลงเหลืออยู่มาก โดยเฉพาะบริเวณรอบ ๆ ที่ตั้งของที่ทำการของสถานีฯ จากการสำรวจสังคมพืชโดยวิธี Distance method โดยใช้วิธีการแบบ Pointer Centered Quarter Method ซึ่งถือหลักที่ว่า จำนวนต้นไม้ต่อหน่วยพื้นที่อาจคำนวณได้ โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของระยะระหว่างต้น ผลการสำรวจได้นำลักษณะสำคัญใช้พิจารณาเปรียบเทียบ คือ ความหลากหลายของชนิดประชากร (Species Diversity) ความเด่น (Dominance) ความมากมาย (Relative Abundance) ความถี่ (Frequency) พบว่า ชนิดพรรณไม้มีทั้งหมด 108 ชนิด โดยมีไม้เถียง (*Shorea henryara* Pierre.) มีความเด่นมากที่สุด ร้อยละ 43.33 รองลงมาได้แก่ ไม้สอม (*Crypteronia paniculata* Blume.) และ ไม้คอแลน (*Nophelium hypoleucum* kurz.) ตามลำดับ ไม้เถียง (*Shorea henryara* Pierre.) มีค่าความมากมายมากที่สุด รองลงมาคือ ไม้จันทน์หอม ไม้ตะแบก (*Lagerstroemia calyculata*) ไม้สอม (*Crypteronia paniculata* Blume.) ไม้แดงเขา (*Eucharis circumcissa* Gagnep.) ตามลำดับ ไม้เถียง (*Shorea henryara* Pierre.) เป็นไม้ที่มีความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ ไม้สอม (*Crypteronia paniculata* Blume.) ไม้มะหาด (*Celtis tetrandia* Roxb.) ไม้ขนุนปาน (*Artocarpus asperulus* Jarrett.) ตามลำดับ

ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช จากการสำรวจพบว่า สภาพป่าคงความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง มีไม้หลายชนิดขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น หลายชนิดกระจายสม่ำเสมอทั่วพื้นที่ มีเปอร์เซ็นต์การปกคลุมเรือนยอดสูง คือ 0.036 ต้นต่อตารางเมตร พรรณไม้เด่นที่มีคุณค่าความสำคัญทางนิเวศวิทยา (Importance value index, IVI) คือ ไม้เถียง (*Shorea henryara* Pierre.) ไม้สอม (*Crypteronia paniculata* Blume.) ไม้คอแลน (*Nophelium hypoleucum* Kurz.) ตามลำดับ ระดับศักยภาพ (R) = 4

2. โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า

สภาพพื้นที่ป่าบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร แม้ว่ามีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ แต่เนื่องจากป่าดังกล่าวมีพื้นที่ไม่มากนัก คือ 2,906 ไร่เท่านั้น ประกอบกับอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ใกล้การคมนาคม และพื้นที่มีการเปิดโอกาสให้เข้าไปศึกษาหาความรู้และท่องเที่ยวได้ ทำให้สัตว์ป่าไม่ค่อยปรากฏมาให้เห็นมากนัก จะมีเฉพาะจำพวกนก กระรอก กระแต เท่านั้น ที่จะพบเห็นได้โดยทั่วไป แต่จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2541 พบว่า มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวน 17 ชนิด นก จำนวน 82 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 18 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 6 ชนิด (ทรงธรรม, 2541) เช่น

บ้าง (*Cynocephalus variegatus*) อ้น (*Rhizomys spp.*) ชะมด (*Viverra spp.*) กระเจิงเล็ก (*Tragulus javanicus*) หมูป่า (*Sus scrofa*) พังพอนธรรมดา (*Herpestes javanicus*) นกปรอดคอกลาย (*Pycnonotus goiavier*) นกบั้งรอกเขียวอกแดง (*Phaenicophaeus curvirostris*) นกกางเขนดง (*Copsychus malabaricus*) ไก่ป่า (*Gallus gallus*) งูเขียวพระอินทร์ (*Chrysopelia omata*) กิ้งก่าหางยาว (*Calotes emma emma*) เป็นต้น โดยสรุปแล้ว การปรากฏของสัตว์ป่า รวมถึงความถี่ของการปรากฏปริมาณ และความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าที่พบเห็น ได้ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการบริเวณป่าเขาท่าเพชร โอกาสที่จะพบเห็นสัตว์ป่ามีระดับปานกลาง ระดับศักยภาพ (R) = 3

3. ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่

ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ที่จะมีค่าน้ำหนักค่อนข้างมาก เพราะถ้าสถานที่ขาดความโดดเด่นเฉพาะตัวแล้ว ก็คงจะไม่น่าสนใจนำเข้ามาศึกษาหรือนำเข้ามาท่องเที่ยว และไม่เป็นที่ประทับใจ โอกาสที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีกมีน้อย

จากการศึกษาพบว่า ป่าเขาท่าเพชรมีสภาพโดดเด่นสูง เพราะมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่จำนวนมาก และประกอบด้วยเป็นป่าที่อยู่ใกล้เมืองมากที่สุด ระยะเพียง 6 กิโลเมตร เท่านั้น เป็นที่ประดิษฐานของพระธาตุศรีสุราษฎร์ จึงทำให้สภาพพื้นที่มีความโดดเด่นในสถานะที่เป็นป่าที่อยู่ในเมือง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมืองมากที่สุด ระดับศักยภาพ (R) = 4

4. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์

ป่าบริเวณเขาท่าเพชรเป็นป่าที่อยู่บนภูเขาสูง 210 เมตร จากระดับน้ำทะเล อยู่ในใจกลางเมืองสามารถมองเห็นตัวเมืองสุราษฎร์ธานี ได้โดยรอบ ชั้นเรือนยอดของต้นไม้ ป่าชายเลน รวมถึงทะเลและหมู่เกาะต่าง ๆ ของอ่าวบ้านดอน สุราษฎร์ธานี ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นจุดหนึ่งที่น่าดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาชมทิวทัศน์สถานที่แห่งนี้ค่อนข้างมาก ระดับศักยภาพ (R) = 4

5. ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลักในบริเวณ

ความเหมาะสมของทรัพยากรธรรมชาติต่อกิจกรรมหลัก เป็นตัวเสริมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าบริเวณเขาท่าเพชร มีสภาพสมบูรณ์ ประกอบด้วยเป็นที่ตั้งของสถานีพัฒนาและ

ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ อยู่แล้ว โดยจัดให้มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมการดูนก ดังนั้น ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลัก ในบริเวณจึงมีสูง ระดับศักยภาพ (R)=4

6. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งนันทนาการ

ความสะดวกโดยรอบในการเข้าถึงบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขาท่าเพชร พบว่า เป็นไปโดยสะดวก สภาพถนนลาดยางตลอด อยู่ใกล้ตัวเมือง มียานพาหนะผ่านตลอด สามารถเดินทางเข้าไปได้ตลอดทุกฤดูกาล ระดับศักยภาพ (R) = 4

7. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ๆ

พื้นที่ป่าเขาท่าเพชรเป็นพื้นที่ที่ไม่กว้างขวางมากนัก สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ไม่ ยากไม่ว่าจะเป็นการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การดูนก การเดินตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้บนเส้นทางเดียวกัน แต่ถ้าต้องการที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยัง แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ก็สามารถเดินทางได้โดยสะดวก เพราะมีถนนทางหลวงผ่าน แต่ระยะห่าง ไกลพอสมควร เช่น อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ระยะห่าง 30 กิโลเมตร อุทยานแห่งชาติเขาสก ระยะห่าง 60 กิโลเมตร หรืออุทยานแห่งชาติทางทะเล ก็สามารถเดินทางไปได้ เพราะอยู่ใกล้ท่าเรือ สถานี พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จึงเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับศักยภาพ (R) = 3

8. ความปลอดภัย

ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญมากที่นักท่องเที่ยวทั่วไปต้องคำนึง ไม่ว่าจะความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ภัยธรรมชาติ สัตว์ป่า พืชเป็นพิษ จากการเดินทาง สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีเจ้าหน้าที่อยู่เวรยาม รักษาความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง จึงมีความ ปลอดภัยสูงมาก ระดับศักยภาพ (R) = 4

9. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย

ทรัพยากรธรรมชาติที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีสภาพสมบูรณ์ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมถึงนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป มีความสมบูรณ์ในตัวเองในการที่จะนำมาสื่อเพื่อสร้างการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในธรรมชาติ อันนำมาซึ่งจิตสำนึกในการที่จะร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับหน่วยงานมีป้ายสื่อความหมาย บอร์ด นิทรรศการ การฉายสไลด์ วิดีทัศน์ จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง มีนัยสำคัญต่อการสื่อความหมายค่อนข้างมาก ระดับศักยภาพ (R) = 4

10. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีหลายประเภทในป่าเขาท่าเพชร สามารถจัดกิจกรรมเชิงนิเวศได้อย่างน้อย 3 ประเภท เช่น เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ปลูก หรือกิจกรรมอื่นที่ไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่สามารถพัฒนาจัดการให้มีโอกาสเสริมแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น ชมทิวทัศน์ พักผ่อน ถ่ายภาพ ประชุม สัมมนา ซึ่งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรได้ดำเนินการอยู่ตลอด ระดับศักยภาพของพื้นที่จึงสูงพอสมควรอยู่ในระดับศักยภาพ (R) = 4

11. ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักวิชาการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดใหม่ที่มีมาเมื่อไม่นาน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวดำเนินการจึงไม่ค่อยสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากนัก แต่เนื่องจากสถานที่ป่าเขาท่าเพชร เป็นสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ป่า จึงเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องให้ความรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ต้องมีการพัฒนาในรูปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น ระดับศักยภาพ (R) = 3

รายละเอียดค่าถ่วงน้ำหนักและค่าคะแนนของตัวชี้วัดศักยภาพจากแบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าถ่วงน้ำหนักและค่าคะแนนของตัวชี้วัดศักยภาพจากแบบวิเคราะห์และประเมิน ศักยภาพของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ค่าถ่วง น้ำหนัก (W)	ระดับ ศักยภาพ (R)	ศักยภาพ ของพื้นที่ (WR)
1. ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช	5	4	20
2. โอกาสที่จะพบเห็นสัตว์ป่า	4	3	12
3. ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่	4	4	16
4. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์	4	4	16
5. ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลัก ในบริเวณ	5	4	20
6. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งนันทนาการ	4	4	16
7. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น	5	3	15
8. ความปลอดภัย	5	4	20
9. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย	5	4	20
10. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในพื้นที่	5	3	15
11. ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวในปัจจุบัน กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลัก วิชาการ	4	3	12

นำผลรวมของผลคูณระหว่างค่าถ่วงน้ำหนักและค่าคะแนนของตัวชี้วัด มาคำนวณการประเมิน ศักยภาพทรัพยากรของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตามสูตร ดังนี้

$$RRP = \frac{W_1R_1 + W_2R_2 + \dots + W_nR_n}{W_1 + W_2 + \dots + W_n}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า RRP} &= \frac{182}{50} \\ &= 3.64 \end{aligned}$$

จากค่าการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรที่คำนวณได้ เมื่อเปรียบเทียบกับระดับศักยภาพที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า ศักยภาพของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีศักยภาพปานกลางค่อนข้างไปทางสูงสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 200 คน สามารถจำแนกลักษณะต่าง ๆ จากข้อมูล พื้นฐานของนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรร้อยละ 88.5 เป็นผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นเพศชายร้อยละ 51.5 เพศหญิงร้อยละ 48.5 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มที่พบมากที่สุดมีอายุระหว่าง 15-25 ปี ร้อยละ 49 รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 36.6 และกลุ่มผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี พบน้อยที่สุด ร้อยละ 2.6 มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มากที่สุด ร้อยละ 30.5 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 27.5 และ 25.0 ตามลำดับ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบน้อยที่สุด ร้อยละ 4.0 สถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 68.5 รองลงมา มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 28.5 การเป็นหม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่มีใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพพบว่านักเรียน นักศึกษาเป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 31.0 รองลงมาคือกลุ่มผู้มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 19.0 และกลุ่มที่พบน้อยที่สุด คือแม่บ้าน / พ่อบ้าน และกลุ่มเกษตรกร ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 4.0 และ 6.5 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือน 3,001 - 6,000 บาท พบมากที่สุดร้อยละ 38.5 รองลงมา มีรายได้ 6,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 24.0 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีน้อยที่สุด ร้อยละ 17.2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคม

n = 200		
ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>แหล่งที่มา</u>		
จังหวัดที่ตั้งของสถานีฯ(จ.สุราษฎร์ธานี)	177	88.5
จังหวัดอื่นๆ	23	11.5
<u>เพศ</u>		
ชาย	103	51.5
หญิง	97	48.5
<u>อายุ</u>		
15 – 25 ปี	95	49.0
26 – 35 ปี	71	36.6
36 – 45 ปี	23	11.8
มากกว่า 45 ปี	5	2.6
<u>การศึกษาสูงสุด</u>		
ประถมศึกษา	12	6.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	7.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช.	50	25.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, ปวส., ปวท.	61	30.5
ปริญญาตรี	55	27.5
สูงกว่าปริญญาตรี	8	4.0
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	135	68.5
สมรส	56	28.5
ม่าย	2	1.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

n = 200		
ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หย่าร้าง	2	1.0
แยกกันอยู่	2	1.0
อาชีพ		
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	38	19.0
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	15.5
แม่บ้าน/ พ่อบ้าน	8	4.0
พนักงานบริษัทเอกชน	27	13.5
รับจ้างทั่วไป	21	10.5
นักเรียน นักศึกษา	62	31.0
เกษตรกร	13	6.5
รายได้ต่อเดือน		
< 3,000 บาท	39	20.3
3,001 – 6,000 บาท	74	38.5
6,001 – 10,000 บาท	46	24.0
> 10,000 บาท	33	17.2

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

2. รูปแบบการท่องเที่ยวและลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง รูปแบบความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ประเภทกลุ่มการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ประสบการณ์ในการมาเยือน และแรงจูงใจ / วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ผลการศึกษาปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวสถานที่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าส่วนใหญ่ ใช้รถจักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 48.5 และ 47.0 ตามลำดับรองลงมาใช้รถเช่า รถตู้และโดยการเดินเท้า ร้อยละ 2.5 ใช้รถยนต์โดยสารประจำทางและรถยนต์บริษัททัวร์น้อยที่สุด ร้อยละ 1 โดยพบว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 67.7 รองลงมาเป็นกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 27.2 กลุ่มชมรม / สัมมนา น้อยที่สุด ร้อยละ 1.0 มีสมาชิกในกลุ่มท่องเที่ยว 3-4 คน มากที่สุดร้อยละ 37.1 รองลงมามีสมาชิก 1-2 คน ร้อยละ 32.5 และพบว่าการเดินทางเป็นกลุ่มมากกว่า 6 คน มีน้อยที่สุด ร้อยละ 11.8 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวและลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

n = 200

ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง</u>		
รถโดยสารประจำทาง	2	1.0
รถยนต์ส่วนตัว	94	47.0
รถจักรยานยนต์	97	48.5
รถยนต์บริษัททัวร์	2	1.0
อื่น ๆ (รถเช่า, รถตู้, เดิน ฯลฯ)	5	2.5
<u>รูปแบบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มการท่องเที่ยว</u>		
กลุ่มเพื่อน	132	67.7
กลุ่มครอบครัว	53	27.2
กลุ่มครู นักเรียน	5	2.6
กลุ่มอบรม/ สัมมนา	2	1.0
กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว	3	1.5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

n = 200

ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ประเภทกลุ่มการท่องเที่ยว (ตามการประเมินของตัวนักท่องเที่ยวเอง)</u>		
นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	33	16.6
นักท่องเที่ยวทั่วไป	160	80.4
อื่น ๆ	6	3.5
<u>จำนวนสมาชิกในกลุ่มท่องเที่ยว</u>		
1 – 2 คน	63	32.5
3 – 4 คน	72	37.1
5 – 6 คน	36	18.6
มากกว่า 6 คน	23	11.8

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ประสิทธิภาพในการมาเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า ร้อยละ 88.5 เคยมาเที่ยว และร้อยละ 11.5 เคยมาครั้งแรก ในจำนวนนี้ร้อยละ 66.0 เคยมา 2-5 ครั้ง และร้อยละ 18.5 เคยมาจำนวน 6-10 ครั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาเยือน สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

n = 200

จำนวนครั้งที่เคยมาเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยมาครั้งแรก	23	11.5
2 – 5 ครั้ง	132	66.0
6 – 10 ครั้ง	37	18.5
11 ครั้งขึ้นไป	8	4.0

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.3 วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว ที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นอันดับหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน มากที่สุด ร้อยละ 46.0 รองลงมาเพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ ร้อยละ 23.5 และเพื่อทักษะและความชำนาญเฉพาะด้าน น้อยที่สุด ร้อยละ 1.0

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่เลือกอันดับสองในการมาเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนและการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันมากที่สุด ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 18.9 รองลงมาเพื่อทัศนาคความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ ร้อยละ 17.3 และเพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะด้านน้อยที่สุด ร้อยละ 3

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่เลือกอันดับสามในการมาเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและหรือครอบครัว มากที่สุดร้อยละ 19.7 รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน การปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 18.6 และเพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะด้านน้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว

ในการเดินทางมาเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

n = 200

ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่สำคัญที่สุด</u>		
เพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ	47	23.5
เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ	25	12.5
เพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญพิเศษเฉพาะด้าน	2	1.0
เพื่อพัฒนาความแข็งแกร่งของสุขภาพร่างกาย	9	4.5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

n = 200		
ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน/ การปฏิบัติ ภารกิจในชีวิตประจำวัน	92	46.0
เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน	4	2.0
เพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะของเมือง/ แสงหาวบรรยากาศ ที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ	7	3.5
เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/ หรือครอบครัว	14	7.0
<u>วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่สำคัญเป็นอันดับสอง</u>		
เพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ	34	17.3
เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ	37	18.9
เพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญพิเศษเฉพาะด้าน	3	1.5
เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย	15	7.7
เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน/ การปฏิบัติ ภารกิจในชีวิตประจำวัน	37	18.9
เพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะของเมือง/ แสงหาวบรรยากาศ ที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ	25	12.8
เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/ หรือครอบครัว	19	9.7
เพื่อให้ได้มีโอกาสพบปะกับผู้คนใหม่ๆในสังคม	4	2.0
<u>วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่สำคัญเป็นอันดับสาม</u>		
เพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ	30	16.0
เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ	35	18.5
เพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญพิเศษเฉพาะด้าน	2	1.1
เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย	5	2.7
เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน/ การปฏิบัติ ภารกิจในชีวิตประจำวัน	35	18.6

ตารางที่ 7 (ต่อ)

n = 200		
ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน	12	6.4
เพื่อหลีกเลี่ยงมลภาวะของเมือง/ แสงหาวบรรยากาศ ที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ	23	12.2
เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/ หรือครอบครัว	37	19.7
เพื่อให้ได้มีโอกาสพบปะกับผู้คนใหม่ๆในสังคม	9	4.8

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการหรือคาดหวังจะกระทำ

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ผลการศึกษาปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการกระทำโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในระหว่างที่เข้ามาท่องเที่ยวที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าการขับรถชมวิว เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการหรือคาดหวังจะกระทำมากที่สุด ร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ รวมทั้งการดูนก ร้อยละ 36 กิจกรรมการขี่จักรยานท่องเที่ยวและการตั้งแคมป์พักผ่อนมีน้อยที่สุด ร้อยละ 3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการหรือ
คาดหวังที่จะกระทำบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

n = 200

กิจกรรมที่ต้องการหรือคาดหวัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรมที่ต้องการหรือคาดหวังเป็นลำดับที่ 1		
ขับรถชมวิว	76	38.0
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ/ ดูนก	72	36.0
จี๊จักรยานท่องเที่ยว	6	3.0
ตั้งแคมป์พักแรม	18	9.0
ปิกนิก	6	3.0
ถ่ายภาพธรรมชาติ/ ทิวทัศน์	31	15.6
กิจกรรมที่ต้องการหรือคาดหวังเป็นลำดับที่ 2		
ขับรถชมวิว	38	19.0
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ/ ดูนก	60	30.0
จี๊จักรยานท่องเที่ยว	11	5.5
ตั้งแคมป์พักแรม	35	17.5
ปิกนิก	6	3.0
ถ่ายภาพธรรมชาติ/ ทิวทัศน์	40	20.1
กิจกรรมที่ต้องการหรือคาดหวังเป็นลำดับที่ 3		
ขับรถชมวิว	35	17.5
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ/ ดูนก	35	17.5
จี๊จักรยานท่องเที่ยว	24	12.0
ตั้งแคมป์พักแรม	29	14.5
ปิกนิก	13	6.5
ถ่ายภาพธรรมชาติ/ ทิวทัศน์	42	21.1

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยรับรู้มาก่อน สูงมากถึงร้อยละ 74.4 โดยสื่อข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าโทรทัศน์ / วิทยุจะให้มากที่สุด ร้อยละ 57.8 รองลงมาได้รับมีข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ ร้อยละ 17.8 โดยได้รับจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ป้ายสื่อความหมายน้อยที่สุดร้อยละ 11.0 จำนวนครั้งในการรับสื่อส่วนใหญ่แล้ว 1-3 ครั้งมีจำนวน ร้อยละ 62.2 มากกว่า 6 ครั้ง น้อยที่สุดร้อยละ 13.5 และไม่เคยเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม มีมากถึงร้อยละ 90.9 ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

n = 200		
การรับข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u>		
เคยรับมาก่อน	51	25.6
ไม่เคยรับมาก่อน	148	74.4
<u>ประเภทสื่อที่ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u>		
โทรทัศน์/ วิทยุ	26	57.8
สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ	8	17.8
การเข้ารับการฝึกอบรม	6	13.4
อื่นๆ (อินเทอร์เน็ต,ระบบป้ายสื่อความหมาย ฯลฯ)	5	11.0
<u>จำนวนครั้งที่ได้รับสื่อ</u>		
1 – 3 ครั้ง	23	62.2
4 – 6 ครั้ง	9	24.3
มากกว่า 6 ครั้ง	5	13.5

ตารางที่ 9 (ต่อ)

n = 200		
การรับข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม</u>		
เคยเป็นสมาชิก	18	9.1
ไม่เคย	180	90.9
<u>แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานีฯ เขาท่าเพชร</u>		
เพื่อน	144	72.4
ญาติ	32	16.1
นิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว/ เติมนทาง	19	9.5
วิทยุ/ โทรทัศน์	24	12.1
อื่นๆ	17	8.5

หมายเหตุ จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 92.5 เห็นว่าใช่ รองลงมาเห็นว่าไม่ใช่ ร้อยละ 4.5 และร้อยละ 3.0 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการเพิ่มประสบการณ์และการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 86.9 เห็นว่า ใช่ รองลงมาเห็นว่าไม่ใช่ ร้อยละ 9.5 และร้อยละ 3.5 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าร้อยละ 59.4 เห็นว่า ไม่ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมาเห็นว่าใช่ ร้อยละ 32.5 และร้อยละ 8.1 ไม่ทราบ/ ไม่ตอบ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง แม้แต่ในสถานบันเทิง พบว่า ร้อยละ 66.2 เห็นว่า ไม่ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 22.7 เห็นว่า ใช่ และร้อยละ 11.1 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 23.4 เห็นว่าไม่ใช่และร้อยละ 4.6 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 64.1 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 27.3 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 8.6 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.8 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 6.6 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 6.6 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 53 เห็นว่าไม่ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 39.6 เห็นว่าใช่ ร้อยละ 7.1 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสมถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 78.7 เห็นว่าไม่ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 12.7 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 8.6 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

กิจกรรมดูนกถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.8 เห็นว่า ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 8.6 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 5.6 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.2 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 16.2 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 4.6 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่างๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวขอมศึกษาข้อมูลมาก่อนอยู่แล้ว พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 77.7 เห็นว่าไม่ใช้ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมาร้อยละ 17.8 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 4.6 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.8 เห็นว่าไม่ใช้ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมาร้อยละ 33.5 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 11.7 ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพียงแต่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็พอ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.7 เห็นว่าไม่ใช้ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมาร้อยละ 16.2 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 10.1 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.5 เห็นว่าไม่ใช้ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 38.5 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 12.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านในท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.5 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 22.0 เห็นว่าไม่ใช้ และร้อยละ 12.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.2 เห็นว่าไม่ใช้ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 45.2 เห็นว่าไม่ใช้ และร้อยละ 8.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.5 เห็นว่าใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 23 เห็นว่าไม่ใช้ และร้อยละ 12.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่ สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูก คือ ร้อยละ 89.5 เห็นว่า ใช่และเห็นว่าไม่ใช่ ร้อยละ 4.5 และร้อยละ 6.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และมีความสนใจเฉพาะเรื่องเช่น กลุ่มคนกลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.4 เห็นว่า ใช่ ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูก รองลงมา ร้อยละ 18.36 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 8.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

โดยสรุป ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ซึ่งวัดจากคำถามปลายปิด จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อคำถาม โดยข้อคำถามที่ตอบถูก จะได้คะแนน 1 คะแนน ข้อคำถามที่ตอบผิดจะได้ 0 คะแนน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวตอบถูกเท่ากับ 14.54 ข้อ หรือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 72.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับดี

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามต่าง ๆ ที่มีผู้ตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 หรือมีค่าเฉลี่ยรายข้อ เท่ากับ 0.80 ขึ้นไปมีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 ที่ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ข้อที่ 2 ที่ว่า วัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการเพิ่มประสบการณ์ และการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว ข้อที่ 7 ที่ว่า การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อที่ 10 ที่ว่า การดูแลถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อที่ 19 ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่ สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้จำนวนร้อยละ ของนักท่องเที่ยว ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	92.5 (184)	4.5 (9)	100.0 (199)	0.98	0.27
วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	86.9 (173)	9.5 (19)	100.0 (199)	0.93	0.35
การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	59.4 (117)	32.5 (64)	100.0 (197)	0.48	0.64
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง แม้แต่ในสถานบันเทิง	66.2 (131)	22.7 (45)	100.0	0.44	0.69
ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุง ตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว	72.1 (142)	23.4 (46)	100.0 (191)	0.81	0.50

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิม ไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่	64.1 (127)	27.3 (54)	100.0 (198)	0.81	0.57
การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	86.8 (171)	6.6 (13)	100.0 (197)	1.00	0.36
สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญ ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	53.3 (105)	39.6 (78)	100.0 (197)	0.54	0.63
การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสมถือว่าเป็น กิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	78.7 (155)	122.7 (25)	100.0 (197)	0.30	0.62
กิจกรรมคนถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	85.8 (169)	8.6 (17)	100.0 (197)	0.97	0.38

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวยุโรปควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง	79.2 (156)	16.2 (32)	100.0 (197)	0.88	0.44
ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวยุโรป เพราะนักท่องเที่ยวย่อมศึกษาข้อมูลมาก่อนอยู่แล้ว	17.7 (153)	17.8 (35)	100.0 (197)	0.27	0.54
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวยุโรป	54.8 (108)	33.5 (66)	100.0 (197)	0.57	0.69
ในการจัดการการท่องเที่ยวยุโรปไม่จำเป็นต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพียงแต่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็พอ	73.7 (146)	16.2 (32)	100.0 (198)	0.36	0.66

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	49.5 (99)	38.5 (77)	100.0 (200)	0.62	0.69
การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านในท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น	65.5 (131)	22.0 (44)	100.0 (200)	0.91	0.58
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	46.2 (92)	45.2 (90)	100.0 (199)	0.63	0.64
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่น ๆ	64.5 (129)	23.0 (46)	100.0 (200)	0.90	0.59

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพิชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่ สามารถจัดเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้	89.5 (179)	10.5 (21)	100.0 (200)	0.89	0.31
นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และมีความสนใจ เฉพาะเรื่อง เช่น กลุ่มคนรัก กลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ	73.4 (146)	18.6 (37)	100.0 (199)	0.89	0.51

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.67 หรือมากกว่า เท่ากับ มีความรู้ความเข้าใจมาก
2. คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.34-0.66 เท่ากับ มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
3. คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 หรือต่ำกว่า เท่ากับ มีความรู้ความเข้าใจน้อย

6. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ-ชีวภาพ

6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่า

ระดับศักยภาพด้านกายภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า

ถนนทางเข้าในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่า สามลำดับแรก ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 45.7 43.2 48.5 ตามลำดับ ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 32.2 34.2 27.0 ตามลำดับ ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 18.1 11.6 18.5 ตามลำดับ

ที่จอดรถยนต์ / รถจักรยานยนต์ ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่าสามลำดับแรกส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 42.9 41.9 48.2 ตามลำดับ รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 31.8 38.4 34.0 ตามลำดับ และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 16.2 11.6 15.2 ตามลำดับ

จุดชมวิว / ศาลาชมวิว ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่าสามลำดับแรกส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 49.0 45.5 44.4 ตามลำดับ รองลงมา ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 36.4 23.0 22.7 ตามลำดับ และ ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 12.6 27.5 27.3 ตามลำดับ

ป้อมยามรักษาความปลอดภัย ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่าสามลำดับแรกส่วนใหญ่ใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 50.8 53.5 48.2 ตามลำดับ รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 26.1 29.5 33.2 ตามลำดับ และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 19.6 13.5 15.1 ตามลำดับ

พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์ พบว่าส่วนใหญ่ ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 48.8 รองลงมา ระดับศักยภาพดี ร้อยละ 41.1 และระดับศักยภาพพอใช้ 8.9

แผ่นป้ายสัญลักษณ์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 47.2 รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 28.6 และ ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 11.1

สภาพบริเวณทรงสั้วป่า พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 45.2 รองลงมาระดับศักยภาพดีร้อยละ 29.9 ระดับศักยภาพไม่ดีร้อยละ 17.8 และระดับศักยภาพไม่ดียัง ร้อยละ 4.6

บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 41.0 รองลงมา ระดับศักยภาพดี ร้อยละ 39.5 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 17.4

ที่นั่งพักผ่อน / ศาลาพักผ่อน พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.0 รองลงมาระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 32.0 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 23.0

ปริมาณถังขยะ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 39.7 รองลงมา ศักยภาพดี ร้อยละ 37.2 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 16.1

ปริมาณจุดนั่งเล่นที่นั่งพักผ่อน พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.5 รองลงมาระดับศักยภาพพอใช้ 32.8 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 17.7

บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนกประสงค์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 51.0 รองลงมาระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 29.8 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 13.6

การตกแต่งบริเวณโดยรอบ พบว่าส่วนใหญ่ ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้และระดับดี ใน สัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 41.1 และ 40.9 ตามลำดับ และรองลงมาระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 13.6

การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.7 รองลงมาระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 37.0 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 18.8

ทางเดินศึกษาธรรมชาติ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 41.5 รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 32.5 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 21.5

พื้นที่กางเต็นท์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 50.8 รองลงมา ระดับ ศักยภาพดี ร้อยละ 36.3 และระดับศักยภาพไม่ดี ร้อยละ 7.8

ศาลาเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.8 รองลงมา ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 19.3 และระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 28.6

ร้านอาหาร พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 51.5 รองลงมา ระดับ ศักยภาพดีร้อยละ 30.6 และระดับศักยภาพไม่ดีร้อยละ 11.2

ความร่มรื่นของต้นไม้ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 57.8 รองลงมา ระดับศักยภาพดีร้อยละ 36.2 และระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 5.0

ทิวทัศน์โดยรอบ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีและดีมากร้อยละ 47.2 43.7 ตามลำดับและอยู่ในระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 9.1

ลักษณะของอากาศ / บรรยากาศ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 58.5 รองลงมา ระดับศักยภาพดีร้อยละ 34.0 และระดับตามลำดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 7.0

ระดับศักยภาพของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักท่องเที่ยวให้ระดับศักยภาพในระดับดี

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของสถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
<u>สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ</u>								
ถนนทางเข้าสถานีฯ เขาท่าเพชร								
ความสะดวก	18.1 (36)	45.7 (91)	32.2 (64)	4.0 (8)	- -	100.0 (199)	3.78	0.79
ความปลอดภัย	11.6 (23)	43.2 (86)	34.2 (68)	8.5 (17)	2.5 (5)	100.0 (199)	3.52	0.90
ความสะอาด	18.5 (37)	48.5 (97)	27.0 (54)	5.5 (11)	0.5 (1)	100.0 (200)	3.79	0.82

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
ที่จอดรถยนต์/ จักรยานยนต์								
ความสะดวก	16.2 (32)	42.9 (85)	31.8 (63)	8.6 (17)	0.5 (1)	100.0 (198)	3.66	0.87
ความปลอดภัย	11.6 (23)	41.9 (83)	38.4 (76)	7.1 (14)	1.0 (2)	100.0 (198)	3.56	0.82
ความสะดวก	15.2 (30)	48.2 (95)	34.0 (67)	2.0 (4)	0.5 (1)	100.0 (197)	3.76	0.75
ห้องสุขา								
ความสะดวก	9.2 (18)	35.7 (70)	42.3 (83)	11.2 (22)	1.5 (3)	100.0 (196)	3.40	0.86

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
ความปลอดภัย	8.7 (17)	30.1 (59)	44.9 (88)	14.3 (28)	2.0 (4)	100.0 (196)	3.29	0.89
ความสะอาด	7.3 (14)	32.6 (63)	41.5 (80)	16.6 (32)	2.1 (4)	100.0 (193)	3.26	0.89
จุดชมวิว/ ศาลาชมวิว								
ความสะดวก	36.4 (72)	49.0 (97)	12.6 (25)	1.5 (3)	0.5 (1)	100.0 (198)	4.19	0.75
ความปลอดภัย	23.0 (46)	45.5 (91)	27.5 (55)	3.5 (7)	0.5 (1)	100.0 (200)	3.87	0.82

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
ความสะอาด	22.7 (45)	44.4 (88)	27.3 (54)	5.6 (11)	- -	100.0 (198)	3.84	0.84
ป้อมยามรักษาความปลอดภัย								
ความสะอาด	19.6 (39)	50.8 (101)	26.1 (52)	3.0 (6)	0.5 (1)	100.0 (199)	3.86	0.78
ความปลอดภัย	13.5 (27)	53.5 (107)	29.5 (59)	3.0 (6)	0.5 (1)	100.0 (200)	3.77	0.74
ความสะอาด	15.1 (30)	48.2 (96)	33.2 (66)	3.5 (7)	- -	100.0 (199)	3.75	0.75

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์	48.8 (82)	41.7 (70)	8.9 (15)	- -	0.6 (1)	100.0 (168)	4.38	0.70
แผ่นป้าย สัญลักษณ์	21.6 (43)	47.2 (54)	28.6 (57)	2.5 (5)	- -	100.0 (199)	3.83	0.77
ถนน/ ทางเดินภายในบริเวณ	11.1 (22)	44.7 (89)	35.7 (71)	7.2 (15)	1.0 (2)	100.0 (199)	3.57	0.82
สภาพบริเวณทรงสัตว์ป่า	2.5 (5)	29.9 (59)	45.2 (89)	17.8 (35)	4.6 (9)	100.0 (197)	3.08	0.87

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง	17.4 (34)	39.5 (77)	41.0 (80)	2.1 (4)	- -	100.0 (195)	3.72	0.77
ที่นั่งพักผ่อน/ ศาลาพักผ่อน	23.0 (46)	43.0 (86)	32.0 (64)	2.0 (4)	- -	100.0 (200)	3.87	0.79
ปริมาณถึงขยะ	16.1 (32)	37.2 (74)	39.7 (79)	6.5 (13)	0.5 (1)	100.0 (199)	3.61	0.85
ปริมาณจุดนั่งเล่น ที่นั่งพักผ่อน	17.7 (35)	46.5 (92)	32.8 (65)	2.5 (5)	0.5 (1)	100.0 (198)	3.78	0.78

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนก ประสงค์	13.6 (27)	51.0 (101)	29.8 (59)	5.1 (10)	0.5 (1)	100.0 (198)	3.72	0.78
การตกแต่งบริเวณโดยรอบ	13.6 (27)	40.9 (81)	41.4 (82)	3.5 (7)	0.5 (1)	100.0 (198)	3.64	0.78
การดูแลรักษาความสะอาดของ บริเวณ	18.8 (37)	43.7 (80)	37.0 (67)	2.5 (5)	1.0 (2)	100.0 (197)	3.77	0.82
ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	21.5 (43)	41.5 (83)	32.5 (65)	4.5 (9)	- -	100.0 (200)	3.80	0.83

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
พื้นที่กางเต็นท์	5.2 (10)	36.3 (70)	50.8 (98)	7.8 (15)	- (-)	100 (193)	3.39	0.71
ศาลเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์	19.3 (37)	44.8 (86)	28.6 (55)	5.7 (11)	1.6 (3)	100 (192)	3.74	0.89
ร้านอาหาร	6.1 (12)	30.6 (60)	51.5 (101)	11.2 (22)	0.5 (1)	100 (196)	3.30	0.77
ความร่มรื่นของต้นไม้	57.8 (115)	36.2 (72)	5.0 (10)	1.0 (2)	- (-)	100 (199)	4.50	0.64

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
ทิวทัศน์โดยรวม	43.7 (86)	47.2 (93)	9.1 (18)	- (-)	- (-)	100 (197)	4.35	0.64
ลักษณะของอากาศ/ บรรยากาศ	58.5 (117)	34.0 (68)	7.0 (14)	0.5 (1)	- (-)	100 (200)	4.50	0.65

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านชีวภาพ พบว่า

ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 50.5 รองลงมาระดับศักยภาพดี ร้อยละ 45.0 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 4.5

ลักษณะความสมบูรณ์ของพืชพรรณส่วนใหญ่พบว่ามียกระดับศักยภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 51.0 รองลงมาระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 37.9 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 11.0

ความหลากหลายของชนิดป่า พบว่าส่วนใหญ่มีระดับศักยภาพดี ร้อยละ 46.7 รองลงมา ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 27.4 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 22.8

ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 55.3 รองลงมาระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 26.4 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 17.3

โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี และพอใช้ ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 39.9 และร้อยละ 37.9 ตามลำดับ และให้เกณฑ์ในระดับดีมากและไม่ดีร้อยละ 11.1 ในจำนวนที่เท่ากัน

ความหลากหลายของสัตว์ป่า พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 41.9 รองลงมาระดับศักยภาพดี ร้อยละ 35.4 และระดับศักยภาพไม่ดี ร้อยละ 11.6

สภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 44.4 รองลงมาระดับศักยภาพดี ร้อยละ 30.8 และระดับศักยภาพไม่ดี ร้อยละ 15.7

ลักษณะของสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพโดยรวม พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 51.5 รองลงมาอยู่ในระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 24.7 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 21.2

ระดับศักยภาพของสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับศักยภาพในระดับดี

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับสัภาพของสภาพแวดล้อมด้านชีวภาพของสถานี
พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ ของสถานีวิจัยและพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ สัตว์ป่าเขาท่าเพชรต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
<u>เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ</u>								
ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้	50.5 (101)	45.0 (90)	4.5 (9)	- -	- -	100.0 (200)	4.46	0.58
ลักษณะความสมบูรณ์ ของพืชพรรณ	37.9 (75)	51.0 (101)	11.1 (22)	- -	- -	100.0 (198)	4.27	0.65
ความหลากหลายของชนิดป่า	27.4 (54)	46.7 (92)	22.8 (45)	3.0 (6)	- -	100.0 (197)	3.98	0.79
ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้	26.4 (52)	55.3 (109)	17.3 (34)	1.0 (2)	- -	100.0 (197)	4.07	0.69

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า	11.1 (22)	39.9 (79)	37.9 (75)	11.1 (22)	- -	100.0 (198)	3.51	0.84
ความหลากหลายของสัตว์ป่า	10.1 (20)	35.4 (70)	41.9 (83)	11.6 (23)	1.0 (2)	100.0 (198)	3.42	0.86
สภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง	4.0 (8)	30.8 (61)	44.4 (88)	15.7 (31)	5.1 (10)	100.0 (198)	3.13	0.90
ลักษณะของสิ่งแวดล้อมโดยรวม	21.2 (42)	51.5 (102)	24.7 (49)	2.5 (5)	- -	100.0 (198)	3.91	0.75

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

7. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร เป็นข้อบ่งบอกอีกประการหนึ่งในการนำมาเป็นข้อมูลเพื่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า

ความครบถ้วนและครอบคลุมสาระที่จำเป็นของข้อมูลเกี่ยวกับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 48.0 รองลงมา มีความพอใจมากร้อยละ 37.5 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 13.5

ภูมิทัศน์โดยรวมของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจมาก ร้อยละ 58.1 รองลงมา มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 22.7 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 18.2

การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าส่วนใหญ่พอใจมาก ร้อยละ 43.7 รองลงมา มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 36.0 และมีความพอใจอย่างยิ่งร้อยละ 17.8

ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นที่จอดรถ ที่พัก ห้องน้ำ สุขาถึงขยะ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 41.4 รองลงมา มีความพอใจมาก ร้อยละ 32.8 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 17.7

คุณภาพสื่อที่ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ ได้แก่ บอร์ดนิทรรศการ ป้ายสื่อความหมาย และการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ พบว่าส่วนใหญ่พอใจปานกลาง ร้อยละ 41.2 36.3 และ 42.6 ตามลำดับ รองลงมา มีความพอใจมาก ร้อยละ 34.5 38.9 และ 32.6 ตามลำดับ และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 18.0 21.1 และ 14.7 ตามลำดับ

ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 42.5 รองลงมาพอใจปานกลาง ร้อยละ 36.4 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 14.7

การดูแลรักษาความสะอาดของร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 55.6 รองลงมามีความพอใจมาก ร้อยละ 28.8 และมีความไม่พอใจ ร้อยละ 8.6

ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจมาก ร้อยละ 41.2 รองลงมา มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 39.7 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 11.6

การให้ความช่วยเหลือแนะนำของเจ้าหน้าที่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 44.7 รองลงมา มีความพอใจมาก ร้อยละ 29.1 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 16.1

ความเงียบสงบของบริเวณพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 56.5 รองลงมา มีความพอใจมาก ร้อยละ 32.5 และมีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 11

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของสถานีพัฒนา และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับความพึงพอใจมาก

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจ ปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจ อย่างยิ่ง			
ความครบถ้วนและครอบคลุมสาระที่ กำหนดของข้อมูลเกี่ยวกับสถานีฯ	13.5 (27)	37.5 (75)	48.0 (96)	1.0 (2)	-	100 (200)	3.63	0.72
ภูมิทัศน์โดยรวมของบริเวณสถานีฯ	18.2 (36)	58.1 (115)	22.7 (45)	1.0 (2)	-	100 (198)	3.93	0.67
การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ สภาพธรรมชาติบริเวณสถานีฯ	17.8 (35)	43.7 (86)	36.0 (71)	2.5 (5)	-	100 (197)	3.77	0.77
ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ที่พัก ห้องน้ำ สุขา ถังขยะ	17.7 (35)	32.8 (65)	41.4 (82)	7.6 (15)	0.5 (1)	100 (198)	3.60	0.88

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อความถาม	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว						$\bar{X}$	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
คุณภาพสื่อให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ได้แก่								
บอร์ดนิตรรศการ	18.0 (35)	34.5 (67)	41.2 (80)	5.2 (10)	1.0 (2)	100 (194)	3.63	0.87
ป้ายสื่อความหมาย	21.1 (40)	38.9 (74)	36.3 (69)	3.2 (6)	0.5 (1)	100 (190)	3.76	0.84
การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่	14.7 (28)	32.6 (62)	42.6 (81)	8.9 (17)	1.1 (2)	100 (190)	3.51	0.90
ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณสถานีฯ	17.7 (35)	42.5 (85)	36.4 (72)	2.0 (4)	1.0 (2)	100 (198)	3.74	0.81

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว						X	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
การดูแลรักษาความสะอาดของร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	6.1 (12)	28.8 (57)	55.6 (110)	8.6 (17)	1.0 (2)	100 (198)	3.30	0.75
ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	11.6 (23)	41.2 (82)	39.7 (79)	6.0 (12)	1.5 (3)	100 (199)	3.55	0.83
การให้ความช่วยเหลือแนะนำของเจ้าหน้าที่	16.1 (32)	29.1 (58)	44.7 (89)	8.5 (17)	1.5 (3)	100 (199)	3.50	0.91
ความเงียบสงบของบริเวณพื้นที่	56.5 (113)	32.5 (65)	11.0 (22)	- (-)	- (-)	100 (200)	4.45	0.69

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่นจำนวนจากกลุ่มประชากรทั้งหมด 390 ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 197 ตัวอย่าง และทำการเก็บตัวอย่างทั้งหมด 200 ตัวอย่าง สามารถจำแนกลักษณะต่างๆ จากข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้ดังนี้

1. ภูมิหลังของประชาชนในท้องถิ่น

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.8 มีอายุระหว่าง 16 - 25 ปี ร้อยละ 38.0 รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี ร้อยละ 29.2 และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.7 มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด ร้อยละ 28.1 รองลงมา ร้อยละ 24.6 เป็นผู้ศึกษาระดับประถมศึกษา โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.5 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 55.8 รองลงมา มีสถานภาพเป็นโสด ร้อยละ 36.7 มีการหย่าร้างน้อยที่สุด ร้อยละ 0.5 ลักษณะการประกอบอาชีพ ร้อยละ 23.6 ยังเป็นนักเรียน นักศึกษา ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว และเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 16.6 17.1 ตามลำดับ รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.6 และมีรายได้ตั้งแต่ 15,001 - 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.9 ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของประชาชนในท้องถิ่นจำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคม

		n=200
	ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของประชาชน	จำนวน (คน) ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
	ชาย	87 42.2
	หญิง	110 55.8

ตารางที่ 14 (ต่อ)

		n=200
	ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของประชาชน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>		
	16 – 25 ปี	38.0
	26 – 35 ปี	29.2
	36 – 45 ปี	24.1
	มากกว่า 45 ปี	8.7
<u>การศึกษาสูงสุด</u>		
	ประถมศึกษา	24.6
	มัธยมศึกษาตอนต้น	13.1
	มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช.	28.1
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, ปวส., ปวท.	12.6
	ปริญญาตรี	19.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.5
<u>สถานภาพสมรส</u>		
	โสด	36.7
	สมรส	55.8
	ม่าย	5.0
	หย่าร้าง	0.5
	แยกกันอยู่	2.0
<u>อาชีพ</u>		
	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	16.6
	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9.0
	แม่บ้าน/ พ่อบ้าน	7.5
	พนักงานบริษัทเอกชน	17.1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

n=200		
ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของประชาชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้างทั่วไป	27	13.6
นักเรียน นักศึกษา	47	23.6
เกษตรกร	24	12.1
อื่น ๆ	1	0.5
รายได้ต่อเดือน		
< 5,000 บาท	82	46.6
5,001 – 10,000 บาท	56	32.1
10,001 – 15,000 บาท	6	3.4
15,000 - 20,000 บาท	5	2.9
>20,000 บาท	6	3.6
ไม่ตอบ	21	11.9

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

2. การรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม

การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วไม่เคยรับรู้ข้อมูลทางด้านนี้มาก่อน คือ ร้อยละ 76.9 และเคยรับรู้มาก่อน ร้อยละ 23.1 ในจำนวนผู้เคยรับข้อมูลข่าวสารมาก่อน พบว่า สื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด คือ โทรทัศน์/วิทยุ ร้อยละ 63.2 รองลงมาคือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร้อยละ 18.4 น้อยที่สุดได้รับข้อมูลจากแผ่นป้าย ร้อยละ 7.9 พบว่าจำนวนครั้งในการนับสื่อ 1 - 3 ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 45 รองลงมาจำนวนมากกว่า 6 ครั้ง ร้อยละ 25 และ จำนวน 4 - 6 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 20 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 90.8 และเป็นสมาชิกหรือเคยเป็นสมาชิก ร้อยละ 9.2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประสบการณ์การเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม

n=200		
การรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>การรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u>		
เคยรับมาก่อน	45	23.1
ไม่เคยรับมาก่อน	150	76.9
<u>ประเภทสื่อที่ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u>		
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	7	8.4
สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ	4	10.5
โทรทัศน์/ วิทยุ	24	63.2
แผ่นพับ	3	7.9
<u>จำนวนครั้งที่ได้รับสื่อ</u>		
1 – 3 ครั้ง	9	45
4 – 6 ครั้ง	4	20
มากกว่า 6 ครั้ง	7	35
<u>ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อม</u>		
เคยเป็นสมาชิก	18	9.2
ไม่เคย	178	90.8

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม พบว่าส่วนใหญ่ตอบ ถูก คือ ร้อยละ 89.5 เห็นว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 6.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ และร้อยละ 4.5 เห็นว่าไม่ใช่

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกต้อง คือ ร้อยละ 85.5 เห็นว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 10.0 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 4.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ร้อยละ 60.0 ตอบถูกต้อง คือ เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 27.5 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 12.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง แม้แต่ในสถานบันเทิง พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 71.5 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 15 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 13.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 67.5 เห็นว่าใช่ รองลงมา ร้อยละ 26.5 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 6.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 73.0 เห็นว่าใช่ รองลงมาเห็นว่ามีใช่ ร้อยละ 19.5 และร้อยละ 7.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 75.5 เห็นว่าใช่ รองลงมา ร้อยละ 15.0 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 9.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าตอบถูกคือ ร้อยละ 48.5 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 42.5 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 9.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสม ถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 79.0 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 13.0 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 8.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

กิจกรรมดูนกถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 87.0 เห็นว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 7.5 เห็นว่าไม่ใช่ และ ร้อยละ 5.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 77.05 เห็นว่าใช่ รองลงมา ร้อยละ 17.0 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 5.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่างๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวย่อมศึกษาข้อมูลมาก่อนแล้ว พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 74.5 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 21 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 4.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ตอบถูก คือ ร้อยละ 59.0 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 30.0 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 11.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพียงแต่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็พอ พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 72.5 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมา ร้อยละ 18.0 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 9.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น พบว่า ตอบถูก คือ ร้อยละ 45.5 เห็นว่าไม่ใช่ รองลงมา ร้อยละ 41.5 เห็นว่าใช่ และร้อยละ 13 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านในท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่ ตอบถูก คือ ร้อยละ 60.0 เห็นว่าใช่ รองลงมา ร้อยละ 30.5 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 9.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ พบว่าตอบถูกคือ ร้อยละ 46.0 เห็นว่า ไม่ใช่ รองลงมาร้อยละ 44.5 เห็นว่า ใช่ และร้อยละ 9.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่นๆ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 61.0 เห็นว่า ใช่ และร้อยละ 28. เห็นว่า ไม่ใช่ และร้อยละ 11.0 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 82.0 เห็นว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 9.5 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 8.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็กและมีความสนใจเฉพาะเรื่อง เช่น กลุ่มคนรักกลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูกคือ ร้อยละ 69.0 เห็นว่าใช่ รองลงมาร้อยละ 22.5 เห็นว่าไม่ใช่ และร้อยละ 8.5 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

โดยสรุป ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในพื้นที่บริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ซึ่งได้จากคำถามปลายปิด จำนวนทั้งสิ้น 20 คำถาม พบว่าส่วนใหญ่ตอบถูก โดยข้อคำถามที่ถูกจะได้คะแนน 1 คะแนน ข้อคำถามที่ตอบผิดจะได้ 0 คะแนน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตอบถูกเท่ากับ 14.14 ข้อ หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 70.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดี

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีผู้ตอบถูกเกินกว่าร้อยละ 80 หรือมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 0.80 ขึ้นไปมีทั้งหมด 4 ข้อ คือ ข้อคำถามที่ 1 ที่ว่า หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ข้อคำถามที่ 2 ที่ว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ข้อคำถามที่ 10 ที่ว่า กิจกรรมคนถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรม ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และข้อคำถามที่ 19

ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังรายละเอียด
ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	89.5 (179)	10.5 (21)	100 (200)	0.89	0.31
วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	85.5 (171)	10.0 (20)	100 (200)	0.95	0.38
การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	60.0 (120)	27.5 (55)	100 (200)	0.53	0.71
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดได้ทุกแห่ง แม้แต่ในสถานบันเทิง	71.5 (143)	15.0 (30)	100 (200)	0.42	0.72
ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุง ตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว	67.5 (135)	26.5 (5)	100 (200)	0.79	0.53

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่	73.0 (146)	19.5 (39)	100 (200)	0.88	0.50
การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรมเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	75.5 (151)	15.0 (30)	100 (200)	0.95	0.49
สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	48.5 (97)	42.5 (85)	100 (200)	0.61	0.65
การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสมถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	79.0 (158)	13.0 (26)	100 (200)	0.29	0.61
กิจกรรมคุณถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	87.0 (174)	7.5 (15)	100 (200)	0.98	0.36

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง	77.5 (155)	17.0 (34)	100 (200)	0.89	0.46
ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวย่อมศึกษาข้อมูลมาก่อนอยู่แล้ว	47.5 (149)	21.0 (42)	100 (200)	0.30	0.55
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	59.0 (118)	30.0 (60)	100 (200)	0.52	0.69

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้อง ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพียงแต่ให้มี รายได้เพิ่มขึ้นก็พอ	72.5 (145)	18.0 (36)	100 (200)	0.38	0.65
ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวน นักท่องเที่ยวมากที่สุดเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	45.5 (91)	41.5 (83)	100 (200)	0.68	0.69
การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านใน ท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น	60.0 (120)	30.5 (61)	100 (200)	0.79	0.59
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความ ต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่ง อำนวยความสะดวกต่าง ๆ	46.0 (92)	44.5 (89)	100 (200)	0.64	0.65

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด	ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่นๆ	61.0 (122)	28.0 (56)	100 (200)	0.83	0.60
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืช พรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่ สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้	82.0 (164)	9.5 (19)	100 (200)	0.99	0.43
นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และมี ความสนใจเฉพาะเรื่อง เช่น กลุ่มดูนก กลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ	69.0 (138)	22.5 (45)	100 (200)	0.86	0.54

หมายเหตุ จำนวนผู้ตอบคำถามแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อ

1. คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 0.67 หรือมากกว่า เท่ากับมีความรู้ความเข้าใจมาก
2. คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 0.34 – 0.66 เท่ากับมีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
3. คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 0.33 หรือต่ำกว่า เท่ากับมีความรู้ความเข้าใจน้อย

4. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพชีวภาพ

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่า

ถนนทางเข้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 52.0 29.3 45.5 ตามลำดับ รองลงมาในระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 34.8 49.5 41.9 ตามลำดับ ระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 7.6 5.1 และ 8.6 ตามลำดับ

ที่จอดรถยนต์ / รถจักรยานยนต์ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดีและพอใช้ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 43.9 34.9 42.1 และ 36.7 42.6 39.0 ตามลำดับ โดยมีความเห็นว่าดีมาก และไม่ดีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 9.7 7.2 7.9 และ 9.7 15.4 8.7 ตามลำดับ

ห้องสุขา ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ 42.9 47.4 41.5 ตามลำดับ อยู่ในศักยภาพดี ร้อยละ 28.5 25.5 32.6 ตามลำดับ โดยมีความเห็นว่ามีระดับศักยภาพดีมากและไม่ดีอย่างยิ่งในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 6.1 4.1 3.6 และ 4.6 ตามลำดับ

จุดชมวิว / ศาลาชมวิว ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในศักยภาพดี ร้อยละ 49.2 32.0 43.7 ตามลำดับ อยู่ในศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 29.4 45.7 3 ตามลำดับ และอยู่ในระดับศักยภาพดีมาก 16.8 10.2 12.7 ตามลำดับ

ป้อมยามรักษาความปลอดภัย ในด้านความสะดวก ความปลอดภัย ความสะอาด พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 94 84 74 ตามลำดับ ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 33.0 39.4 45.7 ตามลำดับ และอยู่ในระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 12.2 10.6 8.6 ตามลำดับ

พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 49.7 อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 33.8 และอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 15.2

แผ่นป้ายสัญลักษณ์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.7 รองลงมา ระดับ
ศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 30.5 และศักยภาพดีมาก ร้อยละ 19.8

ถนน / ทางเดินภายในบริเวณ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพพอใช้
ร้อยละ 42.2 รองลงมา ศักยภาพดี ร้อยละ 36.5 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 10.2

สภาพบริเวณทรงส้วป่า พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพพอใช้ร้อยละ
43.1 รองลงมา ระดับศักยภาพไม่ดี ร้อยละ 24.4 ระดับศักยภาพดีร้อยละ 21.3 และระดับศักยภาพไม่
ดีอย่างยิ่ง สูงถึงร้อยละ 6.6

บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพพอใช้
ร้อยละ 45.5 รองลงมา ระดับศักยภาพดี ร้อยละ 34.8 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 11.1

ที่นั่งพักผ่อน / ศาลาพักผ่อน พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 56.3
รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 28.1 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 2.5

ปริมาณถังขยะ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 51.3 รองลงมา
ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 34.9 และร้อยละ 7.7 มีศักยภาพไม่ดี

ปริมาณจุดนั่งเล่น ที่นั่งพักผ่อน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.0 รองลงมา
ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 39.9 และ ร้อยละ 7.1 มีศักยภาพไม่ดี

บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนกประสงค์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ใน
ระดับดีและพอใช้ในสัดส่วนที่พอกันคือร้อยละ 42.9 และ 42.4 ตามลำดับ และร้อยละ 10.1 มีศักยภาพ
ดีมาก

การตกแต่งบริเวณโดยรอบ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับดีและพอใช้
ในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 39.9 และร้อยละ 10.1 อยู่ในระดับดีมาก

การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 44.7 รองลงมาในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 34.2 และร้อยละ 13.1 อยู่ในระดับดี

ทางเดินศึกษาธรรมชาติ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับดี และพอใช้ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 40.4 และร้อยละ 12.1 อยู่ในระดับดีมาก

พื้นที่กางเต็นท์พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 44.6 รองลงมาในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 31.8

ศาลาเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์ พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.7 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 31.0

ร้านอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 48.2 รองลงมาในระดับศักยภาพดีและพอใช้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 21.3 และ 2.3 ตามลำดับ

ทิวทัศน์โดยรอบ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ดี และพอใช้ ร้อยละ 44.7 40.6 และ 14.2 ตามลำดับ

ลักษณะของอากาศ / บรรยากาศ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.1 ระดับดี ร้อยละ 35.7 และระดับพอใช้ ร้อยละ 10.7

ระดับศักยภาพของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประชาชนในท้องถิ่นให้ระดับศักยภาพในระดับพอใช้

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรตามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ดังรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
<u>สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ</u>								
ถนนทางเข้าสถานีฯ เขาท่าเพชร								
ความสะดวก	7.6 (15)	52.0 (103)	34.8 (69)	4.5 (9)	1.0 (2)	100.0 (198)	3.61	0.74
ความปลอดภัย	5.1 (10)	29.3 (58)	49.5 (98)	14.1 (28)	2.0 (4)	100.0 (198)	3.21	0.82
ความสะอาด	8.6 (17)	45.5 (90)	41.9 (83)	4.0 (8)	-	100.0 (198)	3.59	0.71

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อป่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
ที่จอดรถยนต์/ จักรยานยนต์								
ความสะดวก	9.7 (19)	43.9 (86)	36.7 (72)	9.7 (19)		100.0 (196)	3.54	0.80
ความปลอดภัย	7.2 (14)	34.9 (68)	42.6 (83)	15.4 (30)	-	100.0 (195)	3.34	0.82
ความสะอาด	9.7 (19)	42.1 (82)	39.0 (76)	8.7 (17)	0.5 (1)	100.0 (195)	3.52	0.81
ห้องสุขา								
ความสะดวก	6.1 (12)	28.5 (57)	42.9 (84)	17.3 (34)	4.6 (9)	100.0 (196)	3.15	0.94

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
ความปลอดภัย	4.1 (8)	25.5 (50)	47.4 (93)	18.9 (37)	4.1 (8)	100.0 (196)	3.07	0.88
ความสะอาด	3.6 (7)	23.6 (46)	41.5 (81)	24.6 (48)	6.7 (13)	100.0 (196)	2.93	0.94
จุดชมวิว/ ศาลาชมวิว								
ความสะดวก	16.8 (33)	49.2 (97)	29.4 (58)	3.6 (7)	1.0 (2)	100.0 (197)	3.78	0.80
ความปลอดภัย	10.2 (20)	32.0 (63)	45.7 (90)	10.2 (20)	2.0 (4)	100.0 (197)	3.38	0.88

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อป่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
ความสะอาด	12.7 (25)	43.7 (86)	37.6 (74)	5.1 (10)	1.0 (2)	100.0 (197)	3.62	0.81
ป้อมยามรักษาความปลอดภัย								
ความสะอาด	12.2 (24)	47.7 (94)	33.0 (65)	7.1 (14)	-	100 (197)	3.65	0.78
ความปลอดภัย	10.6 (21)	42.4 (84)	39.4 (78)	7.6 (15)	-	100 (197)	3.56	0.78
ความสะอาด	8.6 (17)	37.6 (74)	45.7 (90)	7.6 (15)	0.5 (1)	100 (197)	3.46	0.77

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์	49.7 (72)	33.8 (49)	15.2 (22)	1.4 (2)	-	100 (145)	4.31	0.77
แผ่นป้าย สัญลักษณ์	19.8 (39)	44.7 (88)	30.5 (60)	4.1	1.0 (2)	100 (197)	3.78	0.84
ถนน/ ทางเดินภายในบริเวณ	10.2 (20)	36.5 (72)	42.2 (87)	6.6 (13)	2.5 (5)	100 (197)	3.45	0.86
สภาพบริเวณทรงสัตว์ป่า	4.6 (9)	21.3 (42)	43.1 (85)	24.4 (48)	6.6 (13)	100 (197)	2.93	0.95

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง	11.1 (22)	34.8 (69)	45.5 (90)	7.6 (11)	1.0 (2)	100 (198)	3.74	0.83
ที่นั่งพักผ่อน/ ศาลาพักผ่อน	8.5 (17)	56.3 (112)	28.1 (56)	6.5 (13)	0.5 (1)	100 (199)	3.65	0.75
ปริมาณถังขยะ	5.1 (10)	34.9 (68)	51.3 (100)	7.7 (15)	1.0 (2)	100 (195)	3.35	0.74
ปริมาณจุดนั่งเล่น ที่นั่งพักผ่อน	6.6 (13)	46.0 (91)	39.9 (79)	7.1 (14)	0.5 (1)	100 (198)	3.51	0.74

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนกประสงค์	10.1 (20)	42.9 (85)	42.4 (85)	4.0 (8)	0.5 (1)	100 (198)	3.58	0.75
การตกแต่งบริเวณโดยรอบ	11.1 (22)	39.9 (79)	39.9 (79)	7.6 (15)	1.5 (3)	100 (198)	3.51	0.85
การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ	13.1 (26)	34.2 (68)	44.7 (89)	4.5 (9)	3.5 (7)	100 (199)	3.49	0.90
ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	12.1 (24)	40.4 (80)	40.4 (80)	6.6 (13)	0.5 (1)	100 (198)	3.60	0.81

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
พื้นที่กางเต็นท์	6.5 (13)	31.8 (62)	44.6 (81)	15.9 (31)	1.0 (2)	100 (195)	3.27	0.85
ศาลเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์	14.7 (29)	44.7 (88)	31.0 (61)	8.1 (16)	1.5 (3)	100 (197)	3.63	0.89
ร้านอาหาร	2.5 (5)	21.3 (42)	42.2 (95)	20.3 (40)	7.6 (15)	100 (197)	2.91	0.90
ความร่มรื่นของต้นไม้	46.5 (92)	40.4 (80)	12.6 (25)	0.5 (1)	-	100 (198)	4.32	0.71

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดียิ่ง			
ทิวทัศน์โดยรวม	44.7 (88)	40.6 (80)	14.2 (28)	0.5 (1)	-	100 (197)	4.29	0.72
บรรยากาศ / ลักษณะอากาศ	53.1 (104)	35.7 (70)	10.7 (21)	0.5 (1)	-	100 (196)	4.41	0.70

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านชีวภาพ พบว่า

ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 46.2 รองลงมา ระดับศักยภาพพระดัดมาก ร้อยละ 39.7 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 12.1

ลักษณะความสมบูรณ์ของพืชพรรณ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 47.7 รองลงมา ระดับศักยภาพพระดัดมาก ร้อยละ 31.2 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 19.6

ความหลากหลายของชนิดป่า พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40.9 รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 29.8 และระดับศักยภาพดีมาก ร้อยละ 24.7

ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40.2 รองลงมา ระดับศักยภาพพระดัดมาก ร้อยละ 30.2 และระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 28.1

โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่าในธรรมชาติ พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 44.4 รองลงมา ระดับศักยภาพดี ร้อยละ 27.3 และร้อยละ 16.7 ระดับศักยภาพไม่ดี

สภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง พบว่าส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 43.7 รองลงมา ระดับศักยภาพไม่ดี ร้อยละ 26.1 และร้อยละ 6.5 มีระดับศักยภาพไม่ใช่อ่างอิง

ลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพโดยรวม ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี ร้อยละ 41.9 รองลงมา ระดับศักยภาพพอใช้ ร้อยละ 36.9 และร้อยละ 14.6 มีระดับศักยภาพโดยรวมในระดับดีมาก

ระดับศักยภาพของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประชาชนในท้องถิ่นให้ระดับศักยภาพในระดับพอใช้

ระดับศักยภาพของสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพชีวภาพตามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังรายละเอียดในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน					ร้อยละ (จำนวน)	X	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง			
<u>เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ</u>								
ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้	39.7 (79)	46.2 (92)	12.1 (24)	1.0 (2)		100 (199)	4.2	0.77
ลักษณะความสมบูรณ์ของพืชพรรณ	31.2 (62)	47.7 (95)	19.6 (39)	1.0 (2)	1.0 (2)	100 (199)	4.08	0.77
ความหลากหลายของชนิดป่า	24.7 (49)	40.9 (81)	29.8 (59)	4.1 (9)	0.5 (1)	100 (198)	3.86	0.84
ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้	30.2 (60)	40.2 (80)	28.1 (56)	1.5 (3)	-	100 (199)	3.99	0.80

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชน						$\bar{X}$	S.D.
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า	9.1 (18)	27.3 (54)	44.4 (88)	16.7 (33)	2.5 (5)	100 (198)	3.24	0.92
ความหลากหลายของสัตว์ป่า ที่พบในธรรมชาติ	7.1 (14)	26.3 (52)	44.4 (88)	19.7 (39)	2.5 (5)	100 (198)	3.16	0.91
สภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง	5.0 (10)	18.6 (37)	43.7 (87)	26.1 (52)	6.5 (13)	100 (199)	2.89	0.95
ลักษณะของสิ่งแวดล้อมโดยรวม	14.6 (29)	41.9 (83)	36.9 (73)	35 (7)	3.0 (6)	100 (198)	3.62	0.89

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

5. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูลข่าวสาร พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจ ปานกลาง ร้อยละ 51.0 รองลงมาที่มีความพอใจมาก ร้อยละ 19.5 และไม่พอใจร้อยละ 16.0

ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 49.0 รองลงมาที่มีความพอใจมาก ร้อยละ 30.5 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 10

ด้านการติดต่อประสานงานและการมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ กับชุมชน พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง รองลงมาที่มีความพอใจมาก และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 10.6

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมพบว่ามีความพอใจมากและพอใจปานกลางในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 36.7 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 18.1

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 51.0 รองลงมาที่มีความพอใจมาก ร้อยละ 30 และร้อยละ 10.1 ไม่พอใจ

ด้านการป้องกันและการดูแลรักษาพื้นที่ป่าที่รับผิดชอบ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง รองลงมาที่มีความพอใจมาก และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 14.6

ด้านการฟื้นฟูสภาพป่า พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 40.6 รองลงมาที่มีความพอใจมาก ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 13.2 มีความพอใจอย่างยิ่ง

ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจปานกลาง 42.4 รองลงมาที่มีความพอใจมาก ร้อยละ 30.8 และมีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 16.7

ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจอย่างยิ่งและพอใจมากในสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 32.3 รองลงมาที่มีความพอใจปานกลาง ร้อยละ 30.3

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังรายละเอียดในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละ ของประชาชนจำแนกตามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ข้อความถาม	ความรู้สึกรับพึงพอใจของประชาชน					ร้อยละ (จำนวน)	$\bar{X}$	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างยิ่ง			
ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการ ข้อมูลข่าวสาร	10.0 (20)	19.5 (39)	51.1 (102)	16.0 (32)	3.5 (7)	100 (200)	3.17	0.93
ด้านการสร้าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	10.0 (20)	30.5 (61)	49.0 (98)	7.5 (15)	3.0 (6)	100 (200)	3.37	0.88
ด้านการติดต่อประสานงานและการมี ส่วนร่วมให้ความร่วมมือ ในกิจกรรม ต่าง ๆ กับชุมชน	10.6 (21)	23.6 (47)	50.8 (101)	12.1 (24)	3.0 (6)	100 (200)	3.27	0.91

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อความ	ความรู้สึกพึงพอใจของประชาชน						X	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวม	18.1 (36)	36.7 (73)	36.7 (73)	6.0 (12)	2.5 (5)	100 (199)	3.61	0.93
ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่	7.1 (14)	30.8 (61)	51.0 (101)	10.1 (20)	1.0 (2)	100 (198)	3.32	0.79
ด้านการป้องกันและการดูแลรักษาพื้นที่ป่าที่รับผิดชอบ	14.6 (29)	34.3 (68)	38.9 (77)	9.1 (18)	3.0 (6)	100 (198)	3.48	0.95
ด้านการฟื้นฟูสภาพป่า	13.2 (26)	31.5 (62)	40.6 (80)	10.7 (21)	4.1 (8)	100 (197)	3.39	0.98

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อความ	ความรู้สึกพึงพอใจของประชาชน						X	S.D.
	พอใจอย่างยิ่ง	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างยิ่ง	ร้อยละ (จำนวน)		
ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่ง ศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์	16.7 (33)	30.8 (61)	42.4 (84)	8.6 (17)	1.5 (3)	100 (198)	3.53	0.92
ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธาร	9.6 (19)	21.8 (43)	53.3 (105)	12.7 (25)	2.5 (5)	100 (197)	3.23	0.88
ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	32.3 (64)	32.3 (64)	30.3 (60)	3.5 (7)	1.5 (3)	100 (198)	3.89	0.95

หมายเหตุ จำนวนแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ

วิจารณ์ผล

จากผลการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ และประชาชนในท้องถิ่นรอบ ๆ พื้นที่ ประกอบกับการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของพื้นที่ซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญในการที่จะเป็นแหล่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้สถานที่ ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ผลการศึกษาในภาพรวม ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากผลวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จะเห็นว่า ศักยภาพของทรัพยากรมีศักยภาพปานกลาง ซึ่งถึงแม้ว่าพื้นที่ของสถานที่นี้มีพื้นที่น้อย เพียง 2,906 ไร่เท่านั้น แต่จากการวิเคราะห์ศักยภาพด้านต่าง ๆ จะเห็นว่า มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านพื้นที่ ด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่า รวมถึงมีความหลากหลายในการจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการเสริมแนวความคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับผู้มาใช้บริการของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระดับการศึกษา ระดับอนุปริญญา ซึ่งก็คือ นักเรียน นักศึกษา ที่เข้ามาเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติภารกิจประจำวัน และเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะเข้ามาใช้พื้นที่มากกว่าหนึ่งครั้ง โดยกิจกรรมที่คาดหวังหรือต้องการที่จะกระทำคือ การขับรถชมวิว มีมากที่สุด รองลงมาคือ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับดีเช่นกัน ซึ่งมีผลต่อเนื้อที่สอดคล้องกับผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวมที่มีต่อพื้นที่ ซึ่งอยู่ในระดับดี เช่นเดียวกัน เมื่อนำผลการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่มาประกอบแสดงให้เห็นว่า พื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เป็นนัก

เรียน นักศึกษาที่มีสถาบันการศึกษาอยู่รอบ ๆ พื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ว่าเป็นแหล่งธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ซึ่งเอื้อประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ มีการจัดการที่ยั่งยืน และทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจท่องเที่ยวอย่างมีความรู้มีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น

ประชาชนในท้องถิ่นพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสแล้ว ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งไม่เคยเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อมมาก่อน แต่พบว่า มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี โดยภาพรวมแล้วประชาชนในท้องถิ่นให้เกณฑ์ระดับศักยภาพของพื้นที่ด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใช้ถึงดีมาก รวมถึงมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ส่วนใหญ่พอใจปานกลาง ถึงพอใจมาก และมีความพอใจอย่างยิ่งต่อการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นประกอบด้วยผลการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากนักท่องเที่ยว อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการคิดเห็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนที่มีต่อสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชรในด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในระดับไม่พอใจจนถึงไม่พอใจอย่างยิ่งซึ่งมีอยู่ไม่มากนัก เช่น การจัดการพื้นที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์และการบริการข้อมูลข่าวสาร การติดต่อประสานงานสภาพบริเวณกรงสัตว์ป่า ห้องน้ำ ห้องสุขา ที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ปริมาณถังขยะ ร้านอาหาร ถนน/ทางเดินภายในบริเวณ แสดงให้เห็นว่ายังมีจุดจำกัดบางประการที่จำเป็นจะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่บริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร เพื่อศึกษาภูมิหลัง ความรู้ ความเข้าใจ ความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และราษฎรท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

จากการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าในด้านต่าง ๆ ตามแบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพ พบว่า พื้นที่แห่งนี้มีความเหมาะสมปานกลาง (3.64) ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในส่วนของนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 88.5 เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.5 โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี มีมากที่สุด ร้อยละ 49 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 30.5 สถานภาพส่วนใหญ่เป็นโสด ร้อยละ 68.5 พบว่า กลุ่มนักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 31.0 ซึ่งมีรายได้ต่อเดือน 3,001-6,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 38.5

รูปแบบการท่องเที่ยวและลักษณะการเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวใช้รถจักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัวมากใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 48.5 และ 47 ตามลำดับ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 66.0 รองลงมาเป็นกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 27.2 โดยเดินทางกันมาเป็นกลุ่ม 3-4 คน มากที่สุด ร้อยละ 37.1

ประสบการณ์ในการมาเยือนสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ส่วนใหญ่แล้ว เคยเดินทางมาเยือน ร้อยละ 88.5 พบว่า จำนวนครั้ง 2-5 ครั้ง มีมากที่สุด ร้อยละ 66.0 รองลงมา คือ จำนวน 6-10 ครั้ง ร้อยละ 18.5

วัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้ามาเยือนสถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า การเดินทางมาเพื่อพักผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน การปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่สุด ที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 92 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจ/วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนและการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน ซึ่งเลือกเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ 37

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวกระทำหรือคาดหวังจะกระทำในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สถานี่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า การขับรถชมวิว เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวกระทำหรือคาดหวังมากที่สุด ร้อยละ 76 รองลงมาคือ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ รวมถึงการดูนก ร้อยละ 72

การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยรับมาก่อน สูงมากถึงร้อยละ 74.4 โดยสื่อข้อมูลจากโทรทัศน์/วิทยุ จะให้มากที่สุด ร้อยละ 57.8 และร้อยละ 90.9 นักท่องเที่ยวไม่เคยเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อมมาก่อน

ระดับศักยภาพของสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดี มากกว่าร้อยละ 40 ส่วนที่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดีมาก ได้แก่ ความร่มรื่นของต้นไม้ ทิวทัศน์โดยรอบ รวมถึงลักษณะของอากาศ/บรรยากาศ ร้อยละ 57.8 43.7 58.5 ตามลำดับ ส่วนที่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ สภาพบริเวณกรงสัตว์ป่า บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง ปริมาณถังขยะ การตกแต่งบริเวณ โดยรอบ พื้นที่ทางเดินที่ ร้อยละ 45.2 44.0 39.7 41.1 50.8 ตามลำดับ มีค่าศักยภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.75

ระดับศักยภาพของสิ่งแวดล้อมชีวภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับดี ส่วนที่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับศักยภาพดีมาก ได้แก่ ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้ ร้อยละ 50.5 ส่วนที่ให้เกณฑ์อยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ ความหลากหลายของสัตว์ป่าและสภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง ร้อยละ 41.9, 44.4 ตามลำดับ มีค่าศักยภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.84

ในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า มีทั้งความพึงพอใจอย่างยิ่ง พอใจมากและพอใจปานกลาง โดยเฉพาะความเจียบสงบของบริเวณพื้นที่นักท่องเที่ยว

มีความพอใจอย่างยิ่ง ร้อยละ 56.5 ส่วนที่พอใจมาก ได้แก่ ภูมิทัศน์โดยรวม ร้อยละ 58.1 การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ร้อยละ 43.7 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 42.5 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 41.2 ส่วนที่พอใจปานกลาง ได้แก่ ความครบถ้วนและครอบคลุมสาระที่จำเป็นของข้อมูล ร้อยละ 48.0 ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 41.4 คุณภาพสื่อที่ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ การดูแลรักษาความสะอาดของร้านอาหาร การให้ความช่วยเหลือแนะนำของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น มีค่าความพึงพอใจเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.69

ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 73 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดี หรือมีความรู้ความเข้าใจมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวมของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่ากับ 0.72

ในส่วน of ประชาชนในท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 55.8 อายุระหว่าง 16-25 ปี มีมากที่สุด ร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 25.1

ด้านการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยรับมาก่อน ร้อยละ 76.9 โดยผู้ที่เคยรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า ร้อยละ 63.2 ได้รับรู้จากสื่อโทรทัศน์/วิทยุมากที่สุด ไม่มีประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกชมรมด้านสิ่งแวดล้อมมากถึงร้อยละ 90.8

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศักยภาพของสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ให้เกณฑ์ระดับศักยภาพอยู่ในระดับดี และที่อยู่ในเกณฑ์ระดับศักยภาพพอใช้ ได้แก่ ห้องสุขา ถนน/ทางเดินภายในบริเวณ สภาพบริเวณทรงสัตว์ป่า บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง ปริมาณถังขยะ การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณพื้นที่ ทางเดินที่ ร้านอาหาร มีค่าศักยภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.55

ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อศักยภาพด้านชีวภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ ให้เกณฑ์ระดับศักยภาพอยู่ในระดับดีมากกว่า ร้อยละ 40 ส่วนที่ให้อยู่ในเกณฑ์ระดับศักยภาพพอใช้ ได้แก่ โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่าในธรรมชาติ สภาพสัตว์ป่าในกรงเลี้ยง ร้อยละ 44.4 และ 43.7 ตามลำดับ มีค่าศักยภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.63

ความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจปานกลาง และพบว่าประชาชนมีความพอใจอย่างยิ่งในด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ มีค่าความพึงพอใจเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.43

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมของความรู้ ความเข้าใจเท่ากับ 0.69 หรือร้อยละ 69 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดี หรือมีความรู้ความเข้าใจมากพอสมควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ รวมถึง การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลักด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้านได้แก่ องค์ประกอบด้านพื้นที่ องค์ประกอบด้านการจัดการ องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ และ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการศึกษาพบว่าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีศักยภาพปานกลางค่อนข้างไปทางสูงสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับองค์ประกอบหลักดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า สามารถที่จะดำเนินการจัดการให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ได้โดยมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ดังต่อไปนี้

1.1 องค์ประกอบด้านพื้นที่

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีสภาพธรรมชาติที่โดดเด่นพอสมควร คือ มีป่าไม้ และสัตว์ป่าที่สมบูรณ์ ตั้งอยู่บนภูเขาที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 210 เมตร มีสภาพป่าเป็นทั้งป่าดิบแล้ง และดิบชื้น บางส่วนเป็นสวนป่าที่ได้ปลูกสร้างขึ้นทดแทนป่า

ไม้เดิมที่ถูกไฟไหม้และราษฎรบุกรุก มีพื้นที่ทั้งหมด 2,906 ไร่ จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ให้สัถยภาพตามความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านชีวภาพและกายภาพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ถึงดีมาก ยกเว้นบางข้อซึ่งให้ระดับสัถยภาพจากพอใช้จนถึงไม่ดีอย่างยิ่ง ซึ่งในส่วนนี้ต้องมีการปรับปรุงและแก้ไข เห็นควรดำเนินการดังนี้

- 1.1.1 ควรรักษาและอนุรักษ์สภาพพื้นที่ธรรมชาติให้คงอยู่
- 1.1.2 ควรปรับปรุงและปลูกป่าเสริมในส่วนที่ถูกบุกรุกทำลาย
- 1.1.3 ควรปรับปรุงสภาพบริเวณกรงสัตว์ป่า
- 1.1.4 ควรนำสัตว์ป่าบางชนิดเข้ามาปล่อยเสริม
- 1.1.5 ควรเพิ่มหรือปลูกพืชที่เป็นอาหารสัตว์ป่า

1.2 องค์ประกอบด้านการจัดการ

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษาค้นคว้าด้านต่าง ๆ ในด้านการจัดการพื้นที่ที่เกี่ยวกัน ต้องมีการจัดพื้นที่ให้เหมาะสม ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.2.1 สำรวจและจัดทำแผนเบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยระบุถึงกิจกรรมนันทนาการ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติและทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็น

1.2.2 กำหนดมาตรการในการใช้หรือดัดแปลงพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อช่วงเวลา การควบคุมการออกแบบและก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

1.2.3 กำหนดเขตพื้นที่ (Zoning) เพื่อจัดแบ่งแต่ละพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมแต่ละอย่างในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น เขตบริการ เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขตสงวนสภาพธรรมชาติ เป็นต้น

1.2.4 จัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1.2.5 ศึกษาขีดจำกัดในการรองรับได้ของพื้นที่และชี้แจงให้กลุ่มต่าง ๆ ทราบ และเข้าใจเหตุผลความจำเป็น

1.2.6 ประสานงานกับฝ่ายปกครองและผู้นำท้องถิ่นในการกำหนดแนวทางการจัดการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.7 ปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยและการบริการแก่นักท่องเที่ยว

1.2.8 ควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้เป็นไปในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.9 ปรับปรุงบริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง

1.2.10 เพิ่มปริมาณถังขยะ

1.2.11 ปรับปรุงพื้นที่กางเต็นท์

1.2.12 ปรับปรุงร้านอาหาร

1.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร เป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อกระบวนการเรียนรู้ ให้การศึกษา ให้ประสบการณ์ เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น ควรมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.3.1 ควรจัดทำเอกสารบรรยายสรุปเกี่ยวกับพื้นที่ รวมถึงการแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ประวัติความเป็นมา แผนที่เส้นทางภายใน รวมทั้งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ

1.3.2 ควรจัดและปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลให้
ชวนสนใจ

1.3.3 ควรจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวให้สัมพันธ์และเพิ่มคุณค่าด้านทรัพยากร
การท่องเที่ยว โดยมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ

1.3.4 ควรชี้แจงให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและมีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูป
การบรรยาย นิทรรศการ หรือตอบคำถาม

1.3.5 ควรจัดอบรมให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใน
ด้านการบริการ การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในด้านคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.3.6 ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีอาชีพและรายได้ที่ถูกต้องจากกิจกรรมการ
ท่องเที่ยว

1.3.7 ควรเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงประชาชนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

1.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน
ในท้องถิ่นในทุกกระบวนการ ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว ยกคุณภาพชีวิต และการได้
รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในที่สุดแล้ว ท้องถิ่นก็จะมีส่วน
ในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ แนวทางในการดำเนินการเพื่อให้ประชาชน
ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมควรมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.4.1 สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มด้านการอนุรักษ์

1.4.2 สนับสนุนให้ประชาชนประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

1.4.3 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่

1.4.4 สนับสนุนให้มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่

1.4.5 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

1.4.6 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ตั้งอยู่ในใจกลางเมือง มีความสะดวก ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มาก ประกอบกับพื้นที่ไม่กว้างขวางมากนัก หากปล่อยให้มีการใช้พื้นที่มากเกินไปก็จะมีผลกระทบได้ ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ไม่มีนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดที่เข้ามาเป็นคณะ ๆ หรือเป็นกลุ่มทัวร์แต่อย่างใด จึงมีความเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาหาสาเหตุและให้ความสำคัญกับพื้นที่ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่อไป

2.1 ความสามารถในการรองรับของพื้นที่

2.2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

2.3 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กนกพร รัตนสุธีร์กุล. 2541. ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมผักเป็ด จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527. จิตวิทยาสังคม. ภาควิชาแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี พ.ศ. 2538-2539 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- คุณทลทิพย์ มาลากุล ณ อยุธยา. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างผู้อยู่อาศัยใน แฟลตกับเรือนแถว กรณีโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์. 2539. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อทบทวนแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนบน เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- คมกริช ค้างเงิน. 2534. การศึกษาขีดความสามารถทางจิตวิทยาในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ บริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จันทกรักษ์ อุดมเศรษฐ์. 2529. ความคิดเห็นของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า กรณีศึกษาสวนดุสิตกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- เจียมจิต กุลมาลา. 2531. **ความคิดเห็นของเกษตรกรบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับน้ำดื่ม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชุมพล ชัยชนะ. 2542. **ความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า สระบุรี. ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.**
- ดรรรชนี เอมพันธุ์ และสุรเชษฐ์ เขษฐมาศ. 2539. **เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 28-30 พฤษภาคม 2539. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.**
- ทรงธรรม ใจกว้าง. 2541. **การสำรวจสัตว์ป่าในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาท่าเพชร เอกสารประจำหน่วยงานสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร, สุราษฎร์ธานี.**
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2543. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการวางแผนและการออกแบบอุทยานและพื้นที่นันทนาการขั้นสูง. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 5.**
- นาคม ชีรสวรรณจักร. 2540. **ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.**
- นิพล เชื้อเมืองพาน. 2540. **แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาวนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.**
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2536. **การวิจัยทางสังคม. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.**
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. 2527. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.**

ไพลินพันธุ์ สร้อยจตุรนต์. 2538. กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศน์กรณีศึกษา : นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์โท. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

พันทิพา โคมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ลลิตา โภชนพันธ์. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

ศุณย์วิจิย์ป้าไม้ คณะวนศาสตร์. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคใต้เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศรีพร สมบุญธรรม. 2536. Ecotourism การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์สัญลักษณ์ใหม่แห่งทศวรรษ. จุลสารการท่องเที่ยว. 12 (1).

สฤษฎ์ แสงอรัญญา. 2541. ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. คณะวนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2528. แผนหลักการพัฒนากการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ. 729.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2540. รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กองบริการที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ. (ไม่เรียงลำดับหน้า)

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2536. โครงการศึกษาทบทวนแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, กรุงเทพฯ. 207.
- สิทธิรัตน์ ปรารจันบุรารวรรณ์. 2531. ชัดความสารตทางสังคคสำหรับกรท่องเที่ยวชายหาดชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุชาดา วรระมานี. 2542. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่งการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) กับการรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุริพร ภัทธาพรนันท์. 2540. ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สุรัชย์ ท้วมสมบูรณ์. 2540. ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าจุดมุ่งหมายและแนวทางการปฏิบัติ. สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาเขียว, ชลบุรี. 48.
- สุรศักดิ์ ขุนณรงค์. 2539. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สุรวุฒิ ใจกิจสุวรรณ. 2545. ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2542. ข้อมูลสถิติสำคัญจังหวัดสุราษฎร์ธานีประจำปี 2542. ฝ่ายข้อมูลและติดตามประเมินผล. โรงพิมพ์อุดมลาภ, สุราษฎร์ธานี. 58.
- ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า. 2541. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2540. ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. 70.
- สมศิริ อิ่มเมือง. 2539. "Ecotourism การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน". วารสารโลกสีเขียว. 61-56.
- องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย. 2542. ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย, องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย, สุราษฎร์ธานี. 40.
- อมราวดี เหมาคม. 2528. ความคิดเห็นของราษฎรรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Boo, E 1991. **Planning For Ecotourism. Parks. 2** (November 1991) : 4-8
- RECOFTC. 1997. **Ecotourism for Forest Conservation and Community Development. Proceedings of an International Seminar held in Chiang Mai, Thailand. 28-31 January 1997.**
- The Commonwealth Department of Tourism. 1993. **Tourism Australia's Passport to growth, A National Tourism Strategy.** The Commonwealth Department of Tourism. Canberra, Australia.
- The Ecotourism Society. 1991. "**The Quest to define Ecotourism**". Newsletter. 11 (spring 1991): 1
- Webster. 1966. **New World Dictionary.** Compact School World Publishing Company, New York. 1724 p.
- IUCN. 1990. **United Nations List of National Parks and Protected Areas.** IUCN Gland, Witzerland.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพทรัพยากรนั้นทางการ

**แบบวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของพื้นที่สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร
สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ประเภทป่า,ภูเขา.....

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อผู้ประเมิน.....นายวิโรจน์ ทองอินทร์.....วันที่ประเมิน.....

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ความหมาย/รายละเอียดในการวัด	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ระดับ ศักยภาพ (Ri)	ข้อ สังเกต
1.ความอุดมสมบูรณ์ ของสังคมพืช (plant community status)	ความอุดมสมบูรณ์โดยรวมของสภาพ ป่าภายในและที่แวดล้อมแหล่ง นันทนาการที่พบเห็นได้ขณะประกอบ กิจกรรมนันทนาการในบริเวณ - ระดับดี – ดีมาก(ค่าR=4หรือ 5) หมายถึง พื้นที่ ๆ ยังเป็นป่าดั้งเดิม ไม่ มีการบุกรุก แต่อย่างใด - ระดับปานกลาง (ค่า R=3) หมายถึง พื้นที่ ๆ เคยถูกบุกรุกแต่สามารถทด แทนกลับคืนสภาพเป็นป่าสมบูรณ์อีกครั้ง - ระดับต่ำ (ค่า R=2 หรือ1) หมายถึง พื้นที่ ๆ กำลังถูกบุกรุก หรือบางส่วน ถูกยึดครองและ ใช้ประโยชน์จนทำให้ ป่าดั้งเดิมเปลี่ยนสภาพไป	5	4	
2. โอกาสที่จะได้พบ เห็นสัตว์ป่า(wildlife sighting opportunity)	การปรากฏของสัตว์ป่า รวมความถี่ ของการปรากฏ ปริมาณ และความ หลากหลายชนิดของสัตว์ป่า ที่พบเห็น ได้ ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการใน	4	3	

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ความหมาย/รายละเอียดในการวัด	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ระดับ ศักยภาพ (Ri)	ข้อ สังเกต
	บริเวณ โดยค่าระดับ 1(R=1) หมายถึง โอกาสที่จะพบเห็นต่ำ/น้อยมาก และค่าระดับ 5 (R=5)หมายถึงโอกาสที่จะพบเห็นสูงมาก			
3. ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ (area uniqueness)	ลักษณะเฉพาะของระบบนิเวศ/ ลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่น (เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งนันทนาการ แหล่งอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน) เช่น น้ำตกขนาดใหญ่ ที่มีความสูงชัน สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นถิ่นที่อาศัยของสัตว์ป่าชนิดพันธุ์ที่สำคัญ ฯลฯ โดยค่าคะแนน 1(R=1)หมายถึง ไม่มีความโดดเด่น และค่าระดับ 5 (R=5)หมายถึง ความโดดเด่นมาก	4	4	
4. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (scenic quality of landscape)	ลักษณะและองค์ประกอบของบริเวณที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตาผู้มาเยือนพิจารณาจาก ตำแหน่ง มุมมอง ระยะห่างของภูมิทัศน์ที่ปรากฏแก่สายตาประเภทและคุณภาพของภูมิทัศน์ ให้เป็นค่าคะแนนโดยรวม 1 (R=1) หมายถึงคุณภาพต่ำมาก และ 5(R=5)หมายถึงคุณภาพสูง/คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก	4	4	

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ความหมาย/รายละเอียดในการวัด	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ระดับ ศักยภาพ (Ri)	ข้อ สังเกต
5. ความเหมาะสม ของทรัพยากรต่อกิจ กรรมหลักในบริเวณ (suitability for certain type of recreational activities)	ลักษณะทางธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติของแหล่ง นันทนาการที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรม หลักที่นักท่องเที่ยวประกอบใน บริเวณตัวอย่างเช่น น้ำตกที่มีแอ่งน้ำ กว้างขวางเหมาะสมสำหรับกิจกรรม เล่นน้ำ (ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของ บริเวณ) โดยค่าคะแนนโดยรวม 1 (R=1) หมายถึง มีความเหมาะสมต่ำ มาก หรือ ไม่มีความเหมาะสมเลย และค่าคะแนน 5(R=5) หมายถึง มี ความเหมาะสมมากหรือสูงมาก	5	4	
6. ความสะดวกใน การเข้าถึงแหล่ง นันทนาการ (accessibility)	ความสะดวกโดยรวมในการเข้าถึง บริเวณที่ประเมิน พิจารณาจากสภาพ ถนน/เส้นทางเดินเท้า ระยะทางจาก ศูนย์กลางท่องเที่ยวในอุทยาน ฤดู กาล/ช่วงเวลาที่สามารถึงบริเวณ ค่าคะแนนโดยรวม 1 (R=1) หมายถึง มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่น้อย มาก และ 5 (R=5) หมายถึง มีความ สะดวกมาก	4	4	
7. ความเชื่อมโยงกับ แหล่งนันทนาการอื่นๆ	ระยะห่างและความเชื่อมโยงระหว่าง แหล่งนันทนาการที่ทำการประเมินกับ แหล่งนันทนาการอื่นๆ ทั้งในประเภท เดียวกัน และต่างประเภท ค่าคะแนน	5	3	

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ความหมาย/รายละเอียดในการวัด	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ระดับ ศักยภาพ (Ri)	ข้อ สังเกต
	1 (R=1) หมายถึง ไม่มีความเชื่อมโยง/ตั้งอยู่โดดเดี่ยว ตั้งอยู่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น เกิน 10 กิโลเมตร และ 5 (R=5) หมายถึง มีความเชื่อมโยงอย่างมาก กับแหล่งนันทนาการอื่น ๆ และตั้งอยู่ใกล้ในระยะไม่เกิน 2 กิโลเมตร			
8. ความปลอดภัย (safety)	ความปลอดภัยโดยรวมจากภัยธรรมชาติ สัตว์ป่า พืชเป็นพิษ และอื่น ๆ ของแหล่งนันทนาการ ค่าคะแนนโดยรวม 1 (R=1) หมายถึง ความปลอดภัยต่ำมาก และ 5 (R=5) หมายถึง ความปลอดภัยสูงมาก	5	4	
9. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย (interpretive significance) การสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (environmental awareness and educational opportunity)	ความโดดเด่นของธรรมชาติและทรัพยากร ธรรมชาติในแหล่งนันทนาการ ที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบสร้างเรื่องราว/เค้าโครงในการสื่อความหมาย (interpretive theme) ให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการดังกล่าว เพิ่มขึ้น ค่าคะแนน 1 (R=1) หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญ หรือนัยสำคัญน้อยมาก และ 5 (R=5) หมายถึง มีนัยสำคัญสูงมาก พิจารณาจาก - สภาพพื้นที่ และทรัพยากรในพื้นที่ที่จะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และสร้างจิตสำนึก	5	4	

ตัวชี้วัดศักยภาพ	ความหมาย/รายละเอียดในการวัด	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ระดับ ศักยภาพ (Ri)	ข้อ สังเกต
10. ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ (diversity of ecotourism activities)	<p>ศักยภาพของพื้นที่จะสูง ถ้ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หลายประเภท เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพพื้นที่ต่ำ กิจกรรมท่องเที่ยว 1 ประเภท - ศักยภาพพื้นที่ปานกลาง กิจกรรมท่องเที่ยว 2-3 ประเภท - ศักยภาพพื้นที่สูง กิจกรรมท่องเที่ยว >3 ประเภท 	5	3	
11. ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวในปัจจุบันกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามหลักวิชาการ	<p>ผลกระทบของการท่องเที่ยวปัจจุบันที่จะมีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพิจารณาจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น พฤติกรรมและกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศลดลง</p>	4	3	

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว

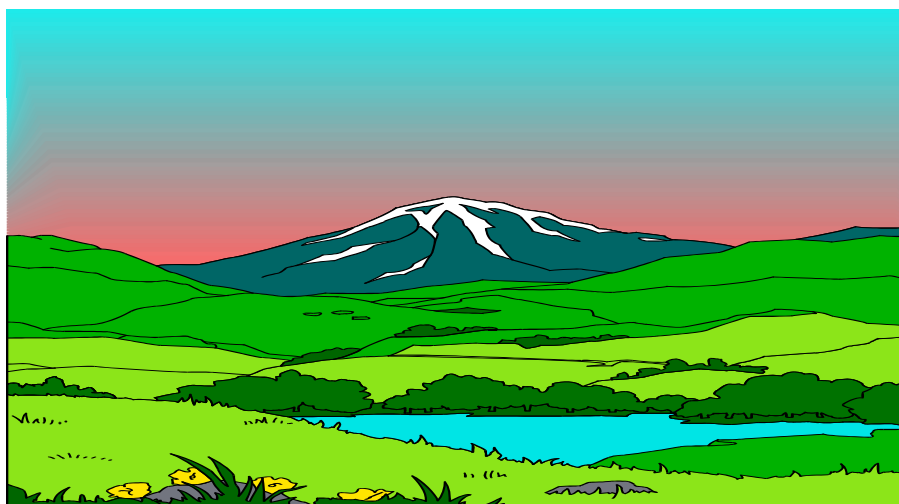
หมายเลขแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

เรื่อง

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับ
สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ.....
.....
.....

ผู้เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

วันที่เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

บริเวณที่เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของนายวิโรจน์ ทองอินทร์ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้(ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

แบบสอบถามชุดนี้ มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ กายภาพ

ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

โปรดกาเครื่องหมาย / หรือตอบคำถามลงในช่องที่ตรงกับข้อความที่ท่านคิดว่าถูกต้องหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายวิโรจน์ ทองอินทร์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของท่าน)

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี

3. ที่อยู่อาศัยปัจจุบันตั้งอยู่ในจังหวัดใด

สุราษฎร์ธานี อื่น ๆ ระบุ.....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. ระดับอนุปริญญา, ปวส., ปวท.
 ระดับปริญญาตรี สูงกว่าระดับปริญญาตรี

5. อาชีพ

ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว รับราชการ/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 แม่บ้าน/พ่อบ้าน พนักงานบริษัท/เอกชน
 รับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา
 เกษตรกรรม อื่น ๆ ระบุ.....

6. สถานภาพการสมรส

โสด สมรส
 หม้าย หย่าร้าง
 แยกกันอยู่

7. รายได้ต่อเดือน.....บาท/เดือน(โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)

8. เหตุจูงใจ/วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาที่สถานีฯ เขาท่าเพชร

(เลือกตอบทุกข้อที่ตรงกับความรู้สึก/ความต้องการของท่านมากที่สุด โดยใส่ลำดับความสำคัญ

1...2...3..ในวงเล็บหน้าข้อที่ท่านเลือก)

เพื่อพัฒนาความพึงพอใจที่มีต่อธรรมชาติ
 เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ
 เพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญพิเศษเฉพาะด้าน
 เพื่อพัฒนาความแข็งแรงของสุขภาพร่างกาย
 เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน/การปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน

- เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน
 เพื่อหลีกเลี่ยงจากมลภาวะของเมือง/แสงทาบบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ
 เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อน และ/หรือ สมาชิกในครอบครัว
 เพื่อให้ได้มีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม (ที่ยังไม่รู้จัก/ไม่คุ้นเคย)
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
9. ท่านเดินทางมาเยือนสถานีฯ เขาท่าเพชร ด้วยพาหนะอะไร
- โดยรถโดยสารสาธารณะ   รถยนต์ส่วนตัว
 รถจักรยานยนต์ส่วนตัว   รถยนต์เช่า
 รถยนต์บริษัททัวร์   อื่น ๆ ระบุ.....
10. จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่เดินทางมาเยือนสถานีฯ เขาท่าเพชร ในครั้งนี้.....คน
11. ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานีฯ เขาท่าเพชรกี่ครั้ง
- 1 ครั้ง(ครั้งแรก)   มากกว่า 1 ครั้ง ระบุ.....ครั้ง
12. กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาเยี่ยมสถานีฯ เขาท่าเพชรในครั้งนี้
- กลุ่มเพื่อน   กลุ่มครอบครัว
 กลุ่มครู/นักเรียน   กลุ่มอบรม/สัมมนา
13. ระยะเวลาในการเข้ามาที่สถานีฯ เขาท่าเพชรครั้งนี้
- 1-3 ชม.   3 ชม. ขึ้นไป   1 วัน
14. การเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านคิดว่าตัวท่านจัดอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทใด
- นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ   นักท่องเที่ยวทั่วไป
 อื่น ๆ ระบุ.....

15. ในการมาเที่ยวสถานีฯ เขาท่าเพชร ครั้งนี้ ท่านเข้าร่วมหรือทำกิจกรรมอะไร (เลือกตอบ 3 ประเภทที่สำคัญสูงสุดพร้อมระบุลำดับ ความสำคัญ 1 = กิจกรรมที่มีความสำคัญสูงสุด 2 และ 3 = กิจกรรมที่มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ)

กิจกรรมที่คาดหวัง/ต้องการ	ลำดับความสำคัญ
จับรถชมวิว	
เดินป่า/ศึกษาธรรมชาติ/ดูนก	
ขี่จักรยานท่องเที่ยว	
ปิกนิก	
ตั้งแคมป์พักแรม	
ถ่ายภาพธรรมชาติ/ทิวทัศน์	
อื่น ๆ ระบุ.....	

16. รอบปีที่ผ่านมาท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้างหรือไม่

- ไม่เคย
 เคย โปรดระบุประเภทสื่อที่ให้ข้อมูล.....
 และจำนวนครั้งโดยประมาณ..... ครั้ง

17. ท่านเคยเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือองค์กรใด ๆ ที่มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- ไม่เคย
 เคย โปรดระบุชื่อชมรมสมาคม/องค์กรที่เป็นสมาชิก
 .....

18. แหล่งข้อมูลที่ทำให้ท่านรู้จักสถานีฯ เขาท่าเพชร

- เพื่อน ญาติ
 นิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว/เดินทาง วิทยุ/โทรทัศน์
 อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ ภายภาพ ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความให้ตรงกับระดับศักยภาพตามความคิดเห็นของท่าน)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ใช่อ่างยิ่ง
ก. เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ 1. ถนนทางเข้าสถานีฯ เขาท่าเพชร 1.1 ความสะดวก 1.2 ความปลอดภัย 1.3 ความสะอาด 2. ที่จอดรถยนต์/จักรยานยนต์ 2.1 ความสะดวก 2.2 ความปลอดภัย 2.3 ความสะอาด 3. ห้องสุขา 3.1 ความสะดวก 3.2 ความปลอดภัย 3.3 ความสะอาด 4. จุดชมวิว/ศาลาชมวิว 4.1 ความสะดวก 4.2 ความปลอดภัย 4.3 ความสะอาด 5. ป้อมยามรักษาความปลอดภัย 5.1 ความสะดวก 5.2 ความปลอดภัย 5.3 ความสะอาด 6. พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์					

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ดีย่างยิ่ง
7. แผ่นป้ายสัญลักษณ์ภายในพื้นที่					
8. ถนน/ทางเดินภายในบริเวณ					
9. สภาพทรงส้วป่าและบริเวณทรงส้วป่า					
10. บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง					
11. ที่นั่งพักผ่อน/ศาลาพักผ่อน					
12. ปริมาณถังขยะ					
13. ปริมาณจุดนั่งเล่น ที่นั่งพักผ่อน					
14. บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนกประสงค์					
15. การตกแต่งบริเวณโดยรอบ					
16. การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ โดยรอบ					
17. ทางเดินศึกษาธรรมชาติ					
18. พื้นที่กางเต็นท์					
19. ศาลเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์					
20. ร้านอาหาร					
21. ความร่มรื่นของต้นไม้					
22. ทิวทัศน์โดยรวม					
23. ลักษณะของอากาศ/บรรยากาศ					

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ใช่อ่างยิ่ง
<p>ข. <u>เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้ 2. ลักษณะความสมบูรณ์ของพืชพรรณ 3. ความหลากหลายของชนิดป่า 4. ความหลากหลายของชนิดของพันธุ์ไม้/ต้นไม้ม 5. ความสมบูรณ์ความชุกชุมของสัตว์ป่าโอกาสในการเห็นสัตว์ป่าในธรรมชาติ 6. ความหลากหลายของสัตว์ป่าที่พบในธรรมชาติ 7. สภาพสัตว์ป่าที่มีอยู่ในกรงเลี้ยง 8. ลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพโดยรวม 					

ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความเพียงหนึ่งช่องตามความเป็นจริง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม 2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 3. การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดได้ทุกแห่งแม้แต่ในสถานบันเทิง 5. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุง ตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว 6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ 7. การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 8. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 9. การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสมถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10. กิจกรรมดูนกถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 11. ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง 			

ข้อความคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ
<p>12. ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวช่วยอมศึกษาข้อมูลมาก่อนอยู่แล้ว</p> <p>13. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</p> <p>14. ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพียงแต่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็พอ</p> <p>15. ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>16. การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านในท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น</p> <p>17. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ</p> <p>18. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่น ๆ</p> <p>19. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่ สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้</p> <p>20. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็กและมีความสนใจเฉพาะเรื่อง เช่น กลุ่มคนรักกลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ</p>			

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม
สะดวกและบริการ

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความเพียงหนึ่งช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน)

ข้อคำถาม	พอใจ อย่างยิ่ง 5	พอใจ มาก 4	พอใจปาน กลาง 3	ไม่พอ ใจ 2	ไม่พอใจ อย่างยิ่ง 1
1. ความครบถ้วนและครอบคลุมสาระที่ กำหนดของข้อมูลเกี่ยวกับสถานีฯ					
2. ภูมิทัศน์โดยรวมของบริเวณสถานีฯ					
3. การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ สภาพธรรมชาติบริเวณสถานีฯ					
4. ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่ จอดรถ ที่พัก ห้องน้ำ สุขา ถังขยะ					
5. คุณภาพสื่อให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ พื้นที่ ได้แก่					
5.1 บอร์ดนิทรรศการ					
5.2 ป้ายสื่อความหมาย					
5.3 การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่					
6. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว บริเวณสถานีฯ					
7. การดูแลรักษาความสะอาดของร้าน อาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว					
8. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว					
9. การให้ความช่วยเหลือแนะนำของเจ้าหน้าที่					
10. ความเงียบสงบของบริเวณพื้นที่					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

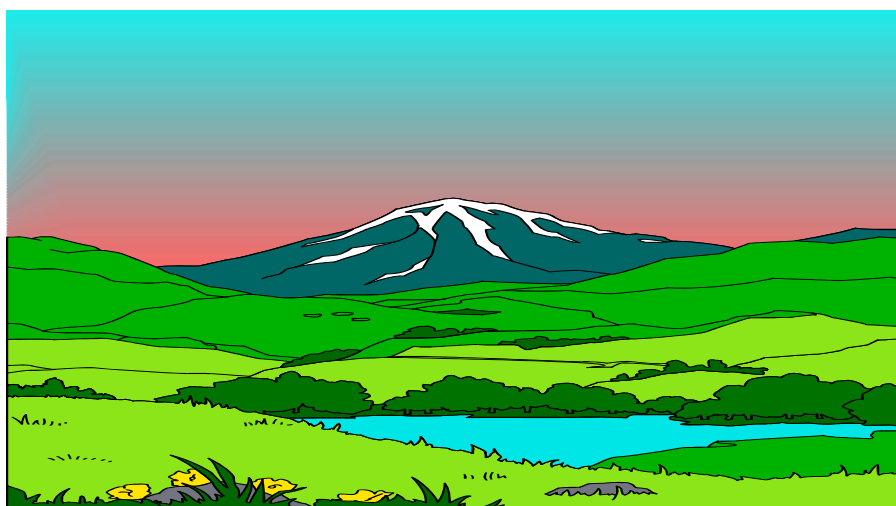
หมายเลขแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามประชาชนในท้องถิ่น

เรื่อง

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับ
สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ.....
.....
.....

ผู้เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

วันที่เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

บริเวณที่เก็บข้อมูล/สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับสถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของนายวิโรจน์ ทองอินทร์ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้(ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับสถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร

แบบสอบถามชุดนี้ มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ
กายภาพ

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

โปรดกาเครื่องหมาย / หรือตอบคำถามลงในช่องที่ตรงกับข้อความที่ท่านคิดว่าถูกต้องหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายวิโรจน์ ทองอินทร์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของท่าน)

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช.

ระดับอนุปริญญา, ปวส., ปวท.

ระดับปริญญาตรี

สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. อาชีพ

ก้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว

รับราชการ/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

แม่บ้าน/พ่อบ้าน

พนักงานบริษัท/เอกชน

รับจ้างทั่วไป

นักเรียน/นักศึกษา

เกษตรกรรม

อื่น ๆ ระบุ.....

5. สถานภาพการสมรส

โสด

สมรส

หม้าย

หย่าร้าง

แยกกันอยู่

6. รายได้ต่อเดือน.....บาท/เดือน(โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)

7. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้างหรือไม่

ไม่เคย

เคย โปรดระบุ ประเภทสื่อที่ให้ข้อมูล .....

และจำนวนครั้งโดยประมาณ.....ครั้ง

8. ท่านเคยเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือองค์กรใด ๆ ที่มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่

ไม่เคย

เคย โปรดระบุชื่อชมรม/สมาคม
องค์กรที่เป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางด้านชีวภาพ ภายภาพ
 ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว
 เชิงนิเวศ
 (โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความให้ตรงกับระดับศักยภาพตามความคิดเห็น
 ของท่าน)

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ใช่อ่างยิ่ง
ก. เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ 1. ถนนทางเข้าสถานีฯ เขาท่าเพชร 1.1 ความสะดวก 1.2 ความปลอดภัย 1.3 ความสะอาด 2. ที่จอดรถยนต์/จักรยานยนต์ 2.1 ความสะดวก 2.2 ความปลอดภัย 2.3 ความสะอาด 3. ห้องสุขา 3.1 ความสะดวก 3.2 ความปลอดภัย 3.3 ความสะอาด 4. จุดชมวิว/ศาลาชมวิว 4.1 ความสะดวก 4.2 ความปลอดภัย 4.3 ความสะอาด 5. ป้อมยามรักษาความปลอดภัย 5.1 ความสะดวก 5.2 ความปลอดภัย 5.3 ความสะอาด					

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ใช่อ่างยิ่ง
6. พระบรมธาตุเจดีย์ศรีสุราษฎร์					
7. แผ่นป้ายสัญลักษณ์ภายในพื้นที่					
8. ถนน/ทางเดินภายในบริเวณ					
9. สภาพทรงสัตรีป่าและบริเวณทรงสัตรีป่า					
10. บริเวณนิทรรศการกลางแจ้ง					
11. ที่นั่งพักผ่อน/ศาลาพักผ่อน					
12. ปริมาณถังขยะ					
13. ปริมาณจุดนั่งเล่น ที่นั่งพักผ่อน					
14. บ้านพัก สำนักงาน อาคารเอนกประสงค์					
15. การตกแต่งบริเวณโดยรอบ					
16. การดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ โดยรอบ					
17. ทางเดินศึกษาธรรมชาติ					
18. พื้นที่กางเต็นท์					
19. ศาลเจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์					
20. ร้านอาหาร					
21. ความร่มรื่นของต้นไม้					
22. ทิวทัศน์โดยรวม					
23. ลักษณะของอากาศ/บรรยากาศ					

ข้อบ่งชี้ศักยภาพ	ระดับศักยภาพตามความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ไม่ใช่อ่างอิง
ข. <u>เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ</u> 1. ลักษณะความสมบูรณ์ของป่าไม้ 2. ลักษณะความสมบูรณ์ของพืชพรรณ 3. ความหลากหลายของชนิดป่า 4. ความหลากหลายของชนิดของพันธุ์ไม้/ต้น ไม้ 5. ความสมบูรณ์ ความชุ่มชื้นของสัตว์ป่า โอกาสในการเห็นสัตว์ป่าในธรรมชาติ 6. ความหลากหลายของสัตว์ป่าที่พบในธรรมชาติ 7. สภาพสัตว์ป่าที่มีอยู่ในกรงเลี้ยง 8. ลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพโดยรวม					

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความเพียงหนึ่งช่องตามความเป็นจริง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ/ ไม่ตอบ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม 2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเพิ่มประสบการณ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 3. การเดินทางท่องเที่ยวทุกประเภทจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง แม้แต่ในสถานบันเทิง 5. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุง ตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามธรรมชาติเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว 6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ 7. การรักษาความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 8. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 9. การเก็บพันธุ์พืชหรือเห็ดในป่าเพื่อสะสมถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10. กิจกรรมดูนกถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 11. ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวศึกษาและชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยตนเอง 			

ข้อความถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ/ ไม่ตอบ
<p>12. ป้ายและสัญลักษณ์ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวมักรู้ข้อมูลมาก่อนอยู่แล้ว</p> <p>13. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</p> <p>14. ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพียงแต่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็พอ</p> <p>15. ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>16. การให้บริการนักท่องเที่ยวพักในบ้านพักของชาวบ้านในท้องถิ่นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่น</p> <p>17. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ</p> <p>18. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อความหมายมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอื่น ๆ</p> <p>19. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้</p> <p>20. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเดินทางเป็นกลุ่มเล็กและมีความสนใจเฉพาะเรื่องเช่น กลุ่มคนกลุ่มถ่ายภาพธรรมชาติ</p>			

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานีฯ เขาท่าเพชร

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความเพียงหนึ่งช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน ที่มีต่อการดำเนินงานของสถานีฯ)

ข้อคำถาม	พอใจ อย่างยิ่ง 5	พอใจ มาก 4	พอใจปาน กลาง 3	ไม่ พอใจ 2	ไม่พอใจ อย่างยิ่ง 1
1. ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการ ข้อมูล ข่าวสาร					
2. ด้านการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า					
3. ด้านการติดต่อประสานงาน และ การ มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน					
4. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยรวม					
5. ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่					
6. ด้านการป้องกันและดูแลรักษาพื้นที่ ป่าที่รับผิดชอบ					
7. ด้านการฟื้นฟูสภาพป่า					
8. ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์					
9. ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อ เป็นแหล่ง ต้นน้ำ ลำธาร					
10. ด้านการจัดการพื้นที่เพื่อ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
รูปภาพ

ภาพผนวกที่ 1 ป้ายสถานีพัฒนาฯ เขาท่าเพชร

ภาพผนวกที่ 2 สภาพป่าไม้

ภาพผนวกที่ 3 เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ภาพผนวกที่ 4 ป้ายสื่อความหมาย

ภาพผนวกที่ 5 บอร์ดนิทรรศการ

ภาพผนวกที่ 6 กิจกรรมการใช้ประโยชน์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ	นายวิโรจน์ ทองอินทร์
เกิดวันที่	10 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2504
สถานที่เกิด	อำเภอองครักษ์ จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	- ปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) วิทยาลัยครูสงขลา (พ.ศ. 2531) - ปริญญาตรีส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (พ.ศ. 2536)
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 7 ทำหน้าที่หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โตนงาช้าง จังหวัดสงขลา และสตูล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง ตำบลห้วยตำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90100